

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: V. ker., Honvéd-utca 10. szám.
Kiadóhivatal: V. ker., Nádor-utca 34. szám.
Szerkesztőségi telefon 56-12. Kiadóhivatali telefon 54-39.
Igazgatósági " 842. Nyomda " 44-09.

Főszerkesztő: **VÉSZI JOZSEF**
Felolós szerkesztő: **KABOS EDE**
Igazgató: **HERTZKA LOTHÁR**

Egész évre 14 kor., 1/4 évre 3 kor., 1/4 évre 3 kor., 1/4 évre 3 kor.,
50 fillér, egy hónapra kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten vidéken 4 fillér.

Akkor és most.

(v.) Valóság és káprázat között ebben az élére állított bolond helyzetben egyre erősebben mosódik el a háttér. Okos, sőt kiváló politikusok nyomtatott vagy élőszóval elmondott fejtegetéseinek láttára és hallatára az ember elképedve tapogtatja meg saját magát, meggyőződést szerzendő, vajjon ébren van-e avagy álmodik. És szinte nehezére esik elhinnie még azután is, hogy amit olvasott s hallott, az nem egy kusza álmom hóboros káprázata, hanem megdöbbentő valóság.

Ezek közé való az a fennen hirdett felfogás, hogy a feloszlatással merénylet készül az alkotmány ellen. Tehát már az ugynevezett nemzethez sem szabad appellálni? De urak, hiszen önök harminchétfesztendő óta a legesábitóbb hízlettel becézik ezt az ugynevezett nemzetet. Mindig vakok és süketek voltak, valahányszor az igazi népérdek felénk eső szava tévedt önök elé. Meg sem akarták látni a polgárjogokból kitagadott tömeget, nemhogy tudomást vettek volna ezernyi bajáról s feneketlen nyomorúságairól. Sohasem a nép, mindig csak a nemzet: — ez volt a jel-szavuk. Mialatt a nép elrongyolódott s az elhanyagolt tömegek lelkeben forradalmi izzásúv fokozódott a felgyülemlett keserűség, önök a nemzet hiúságát piszkálták fel, közjogi vesszőparipákat nyargaltak agyon, kardbojtjékdésekkel korbácsolták fel a közvélemény indulatait. Önök hirdették, hogy a nemzetnél van minden hatalom, a nemzet önértékét kell fokozni és kielégíteni, a nemzeti eszme egyoldalú kultusza fogja az országot felvirágoztatni. Hát most ehhez a dédelgetett nemzethez indul perldöntés végett a támadt disputa. Az ő ítéletének veti alá magát előre a kormány s a többség. Megalkotta erőszakkal a másik erőszak letörésére szolgáló rendszabályt, de alkalmazásától eláll mindaddig, amíg erre a nemzetől, az önök nemzetétől felhatalmazást nem kapott. Ezen lehet bosszankodni azoknak, akik a kormánytól a karhatalommal való letiprás politikáját várták s erre építették rá a saját taktikájukat: de az alkotmány ellen intézett merényletnek mondani a vitás ügynek a választó-közönség elé terjesztését józan fővel igazán nem lehet.

Menjünk tovább. Akadt politikus, aki újságcikkben kinyomtatva, népgyűlésen élőszóval is megfogadta, hogy a feloszlatást törvénytelennek tekinti s tehát az új képviselőházban a régi mandátuma alapján fogja majd helyét elfoglalni. Önök sohse találnak el, ki volt ez a valaki. Hát gróf Apponyi Albert volt.

Alapjában véve, ez az ő állásfoglalása nem is olyan nagyon meglepő. Hiszen ő volt az, aki a jogsérelem orvoslása végett fűhöz-fához akart fordulni, csak a nemzethez nem. Eleinte a királyhoz intézett felirati javaslatot. Aztán a főrendiház közbelépését sürgette. Majd a bíróságok jogsegélyének eszméjét vetette fel. Mindenre kész volt tehát. Csak a nemzet ítéletét nem akarta provokálni. Ő tudja, miért. Nyíltan bevallott oka e viselkedésének az a furcsa szempont, hogy a házszabály a parlament belső ügye s a választók a parlamentnek egy belső ügyét el nem dönthetik. *Hiet a király igen! S a főrendiház igen! És éppen csak a választó-közönség nem!* E szerint hát a királynak s a főrendeknek, akár külön-külön, akár együttvéve, több joguk volna a parlamenttel szemben, mint a nemzetnek, amely ezt a parlamentet választotta? Az az ellenzék, amely ilyen álláspontra helyezkedik, meg van bizony habarodva. Hiszen ha akadna kormány, amely hogy a nemzethez való appellálás kényszerűségét elkerülje, a királynál és a főrendeknél keresne menedéket, az ilyen kormány követné el az alkotmány árulását s az ilyen kormány ellen az ellenzéknek a *vádálhelyezés* fegyverével kellene élnie. De itt a kormány appellál a nemzetre s a kisebbség fordul királyhoz és főrendekhez. Ebbe aztán igazán bajos bele nem fordulni.

S az új Házban a régi mandátum alapján akar Apponyi megjelenni! Ezt a fenyegetésért aligha gondolta meg alaposan a gróf ur. Mindenekelőtt: ha be akarja váltani szavát, az új választásoknál nem volna szabad jelöltséget vállalnia, vagy ha vállal és meg is választják, akkor tüstént le kell mondania új mandátumáról. Mert hiszen más-külömben nem foglalhatja el az új Házban helyét a régi mandátum alapján. Aztán gondoskodnia kellene arról, hogy az ország 413 választókerületében sehol ne jelöltesse magát ellenzéki ember s ha mégis megválasztanák, tüstént tegye le az is a mandátumot. Mert ha az ellenzék többi tagja az új mandátummal jön be az új országgyűlésre s egyedül Apponyi a régivel, akkor a gróf ur a jogfolytonosság elvének Don Quijotéjává alakul át s az ország közhathotája fogadná e szerepében. Am tegyük fel, hogy közhathotá ide, közhathotá oda, gróf Apponyi mégis vállalja ezt a szerepet. Mi fog akkor vele megtörténni? Egyszerűen az, hogy kivézetik. Ki bizony. Mert annak, hogy törvényes volt-e a feloszlatás vagy törvénytelen, sok mindenki lehet a gazdája: — a régi országgyűlés, ha a királyi rendelettel dacolva együtt marad, vagy a törvényhatósá-

gok, ha egyértelműen vagy legalább tekintélyes számban megtagadják a választások fogantatását vagy pedig egybehívása és megalakulása után az új képviselőház — de hogy egy ember, akár Apponyi Albertnek hívják, akár Pityi Palkónak, az új országgyűlés törvényes vagy törvénytelen voltának eldöntését nem arrogálhatja saját magának, azt a legkisebb falu legkorlátoltabb kisbírája előtt sem kell bizonyítani. S ha akad mégis ember, aki ezt a jogot akarja gyakorolni, azt bizony ki-viszik és elmebeli állapotára nézve megfigyeltetik, akár Pityi Palkó a neve, akár Apponyi Albert. Punktum.

Egyébiránt volt már egyszer törvénytelen alapon egybehívott országgyűlés: érdemes tehát megvizsgálni, hogyan viselkedett az akkori képviselőház; talán kapunk utbaigazítást e példából arra nézve, hogy mennyire taksáljuk Apponyi fenyegetését. Az 1861-iki országgyűlésről van szó, amelyet nem az 1848-iki törvények alapján hívtak össze s amelyre nem hívták meg Horvátországot, Erdélyt, Fiumét s az ugynevezett Vojvodinát, amely tehát a törvénytelen jogalapon kívül még *csontka is volt*. Hogyan viselkedek ezen az országgyűlésen a nemzet választottjai? Azt mondták-e, hogy az ő mandátumuk semmis és hogy a régi mandátumuk alapján az utolsó országgyűlés képviselőinek kell összegyűlniök? Nem mondtott ilyen badarságot senki. Pedig az egész Ház *csupa ellenzék* volt. Igaz, hogy *két pártra* szakadt ellenzék, de *csupa* ellenzék. Az egyik ellenzéki párt a királyhoz intézendő *felirathban*, a másik egyszerű *határozattal* akarta a jogfolytonosság helyreállítását sürgetni. Amazt Deák Ferenc, emezt Teleki vezette. Abban egyetértett mindakettő, hogy a teljes jogfolytonosság helyreállása előtt az országgyűlés semmiféle érdemleges munkához nem láthat. De egyetértettek abban is, hogy a jogrend visszaállítását ennek a törvénytelen országgyűlésnek kell sürgetnie; s ha a Házba az utolsó törvényes országgyűlés valamely tagja a régi mandátum alapján akarta volna a lábát betenni, ezt az embert a felirati párt és a határozati párt közakarattal az elmeorvosok gondjába ajánlotta volna. Pedig akkor is dultak szenvedélyek, még pedig akkorák, hogy szegény Teleki Lászlót a halálba kergették a saját lelki tusakodásai. Persze ez akkor volt: a nagy emberek nagy tetteinek idejében. Most pedig az epigonok nagy boldogságainak korszakát éljük.

A választások felé.

Budapesti, december 19.

A képviselőházt ma királyi kezirattal december 28-ig elnapolták. December 28-án még egy ülés lesz, jobban mondva: még egy alkalom, hogy az ellenzék — ha megtalálja a jobbik eszét — megadhassa a módot az exlex elkerülésére. Ez az alkalom meglesz, de a jobbik ész aligha. A választások tehát exlexben fognak lezajlani. Ez majdnem bizonyos.

S ami ezentul történik: az már mind a választási mozgalmak rubrikájába tartozik. Egy fokkal izzóbb lesz most már minden beszéd, mert mint a jelző láng, messzire látható figyelmeztetés is akar lenni. Lásson és halljon a nemzet mindent.

De még ebben a keretben is hatalmas erővel válik ki az a beszéd, melylyel ma este a szabadelvűpárt értekezletén gróf Tisza István miniszterelnök pártjához, híveikhez és ellenfeleikhez, az egész magyar nemzet összességéhez fordult. Ha ebben a lángoló beszédben kifejtette álláspontját az exlexben való házfelosztás jogának kérdésében, ebben még semmi újat sem mondhatott. Ez az álláspontja régi, a miniszterelnöki székéből is többször kifejtette. Ha a november 18-iki eseményeket is visszaállította az előzmények történeti folyamataiba: ezt sem ma tette először. De két új momentum igen erősen megköveteli beszédében a fokozott figyelmet: 1. hogy a miniszterelnök indítványára a szabadelvűpárt a legközelebbi napokban kiáltványval fordul a nemzethez és 2. hogy megint csak a miniszterelnök indítványára a szabadelvűpárt tizenöt tagu bizottságot küldött ki a kiáltvány megismerkesztésére olyan utasítással,

hogy a memorandum keretében fejtsék ki határozottan és világosan a nemzet számára, mi az álláspontja a szabadelvűpártnak a házszabályok módosítása tárgyában, mely terjedelemben és milyen akarja módosítani a házszabályokat.

Ez a lépés nagyfontosságú. Ha a szabadelvűpárt kiáltványa világosan tartalmazni fogja a módosítandó házszabályok alapelveit, még pedig részletezve és a pártra nézve kötelező formában, akkor a választási mozgalmakban kiesorból az az ellenzéki fegyver, mely a szólásszabadság megfojtójaként akarja halálra keresni a kormányt és a többséget.

Egy-két nap és sorra ki fognak gyulni a tüzek az országban. Megyünk a választások felé . . .

Az elnapolás bejelentése.

Még mindig rémlátások gyötrik az ellenzékét. Hogy a feloszlatásban nem akar hinni, az a végén még érthető: a fuldokló honatyák is csak úgy kapnak egy szalmaszál után, mint más közönséges fuldoklók. De az őjjel megint azzal lármázták fel a szövetségű ellenzék tanyáját, hogy reggelre csiny készül s a többség valami furfangos módon le akarja főzni az ellenzékét.

— Hajnali ülés lesz. Korán be kell vonulnunk!

Beszélték darabontok berohanásáról, Perczel Dező elnöklésének megkísérléséről, a Ház hírtelen megalakulásáról, sőt gyorsan keresztülhajtott indemutiról is, amiből ugyan egy árva bötü sem volt igaz, de ami mégis jó volt arra, hogy a táborat korábban lehessen behozni a parlamentbe. S be is hozták, ha nem is egyszerre s ha nem is olyan lelkes hangulatban, mint a mult hetén.

A folyosón aztán egy kicsit felbuzdult az ellenzék. Bánffy Dező öntött beléje friss

vért, mikor maniakus állhatatossággal ismételte:

— Nincs felhatalmazása... Nem lehet... Megeszem azt a feloszlatást...

Az ellenzék névtelen hősei föllelegzettek, mert mégis csak valami az, ha egy volt miniszterelnök beszél így. Ha valaki, hát ő csak tudhatja.

Az is jól esett az ellenzéknek, hogy Apponyi egészen hozzákötötte magát a szélsőbalhoz, mert hiszen Szabadság már úgy beszélt, hogy tullicitált Kossuth Ferencen. A szabadság kiáradulók ugyanis elmesélték, hogy a nép kikísérte Apponyit a vasúthoz s folytonosan énekelte a Kossuth-nótát. S akkor Apponyi a vasúti kocsiából intett az éneklő népnek s beszédet intézvén hozzája, utolsó nagy figyelmeztetése ez volt:

— Ne várják meg, míg „még egyszer azt üzeni“!

Az ellenzéki táboron a hideg után átfutott a meleg. Mégis csak valami az, hogy Bánffy fölfelé nem hisz, Apponyi pedig lefelé sokallja a türelmet és várakozást!

Igy aztán elég jó hangulatban siettek be az ülésterembe, amelyben a nagy rombolás óta valamelyes változás történt, amennyiben a Ház asztalára megint kitették a törvénykönyveket. Persze újakat. A régiék ugyanis rongyokra szakadtak a híres bombázás negyed-órájában. A Ház asztalán tehát megint ott voltak a törvénykönyvek s ez némi megnyugtatót is szolgált.

— Nem tennék ide ezt a sok hajágulnivalót, ha csinyre készülnének!

De ha nem lesz csiny, akkor az obstrukció folytatására kell készülni. Polónyi Géza tehát a vitarendező megbízásából kiosztotta a szerepeket. Elsőnek beszél ő személyes kérdésben, aztán felszólal Bedőházy János, majd Ugron Gábor és így tovább.

Semmi sem lett az egész programból. Se csiny, se vita nem volt. Hanem volt egy ötperces ülés.

TARCA

Párisi jegyzetek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Ady Endre.**

Villy Párisa.

Az idő száguld és sirván tekintenek utána nemcsak a gyöngék.

Balzac Párisa nincs többé: ez a Páris a Villy Párisa . . .

Jules Claretie, a diszes állású, öreg poéta sőhajtott imigyen a minap. A „Temps“ kedves öreg krónikását sokszor szállja meg a melankólia. Az ő krónikázásához valami olyan szűkséges matéria ez, mint a tinta. Mióta írdeafek (s krónikörök élnek, így szokás ez mindig s igazuk van az öregeknek: minden szebb volt, mikor ők fiatalok voltak. Hanem a Jules Claretie melankóliájából valami reitett panasz is kisír. A negyven halhatatlanok s levelevenebbje legkevésbé tudja leplezni, hogy harminc évvel ezelőt nem úgy gondolták azt, ahogy most van, azok, akik az új Franciaországot meg akarták csinálni. Hogy is magyarazzuk csak ezt meg? Talán avval, ha most Kemény Zsigmond élne odahaza nálunk ifjú erőben, krónikázó kedvben. Mi mindent nem mertek remélni az emberek 1867-ben Magyarország földjén s milyen kevéské vált valóra? Ez egetek verte a magyar lélek lángja . . . Hol ez a láng? Hol vannak az álmok? Milyen másként van minden, mint akkor gondolták . . . Ez a panasz tör elő a világosabb s érdektelenebb lelkekből francia földön. A harmadik köztársaság nem váltott be semmit a nagy reményet: közül. A köztársaság az oka? Nem. A mult. Mondjuk: a

sors. Talán a rendszer. Bajos volna hamarjában bűnbakot lenni. Nem a legjobbak s nem a legértékesebbek vannak felül. Hisz így van ez, mióta világ van s így lesz még sokáig. De mikor harminc évvel ezelőt mást remélték a Jules Claretie-k. És a Gambetták is. Jön új generáció. munkás és zseniális. Beteljesül a forradalom. Lélektben, testben harmónikus, erős franciák támadnak s aztán megjön a reváns magától. Mindenekfölött pedig Franciaországot az igazi arisztosok fogják vezetni, a kiváló és érdektelen elmék.

Es minden másként lett. Nőtt új generáció s nincs benne köszönet. Milyen fájdalmas, mikor egy olyan szabad, republikánus lelkű írdeambernek is, mint Jules Claretie, a császárság körülöb napjait kell visszésmínia. A kenyér lett már minden mezőkön s akiknek lelkét a szép álmok formálták, akik hittek egy modern arisztokráciában, most azoknak demokrata öklök csapnak az arcukba. Nem lehet menni se előre, se hátra. Hátralétegett a mult, első pedig műveletlen, durva tömegek állnak. A Jules Claretie-knak bajos ám szocialista demagókokká válniok. Ezt megérthetik a szocialisták is. Viszont az Octave Mirbeau-k ma még csak dadognak. Késnek az új próféta. A fél-demokrácia pedig léha, félemberek ideje. Villyk kellene, kellene a modern Párisnak. Nem Balzacok. Nem Bourgetek, ami még nagy szerencse. De az Anatole France-ok sem s a Mirbeauk még nem tudják, mit akarnak. Boldogok a szocialista mennyország hívi. De mikor jön ez a mennyország? Addig sok lelket lep be a melankólia. És Claretie-nak igaza van . . .

*

A nők.

Jönnek a nők. Nékik nem kell redakciókban ülni. Nem kell házbérnegyredre s apró

cipőkre gondolni. Nem kell megalázkodniok a kenyérért apró közéleti nagyságok előtt. Nem kell szünet nélkül lótniok-futniok. A világon nincs semmi természetesebb, mint hogy a nők tudnak írni. Ma tudniillik tudnak. Van szebb dolog, mint előkelő magúasszonyok vagy dus burzsoa-nőnek lenni s — írni? Franciaországban idestova nem lesz érdemes egy sort sem olvasni másól, mint nőirtól. Erezni — hiában — az asszonyok tudnak igazán. Aztán ők pihentek eddig. Agynk nagyszerű erők akkumulátora. Szemük éles. Kedvük pogány, élet-faló kedv. A stílus-művészetbe be tudják vinni a hiánzt és eszperverés kiképzett, kipróbált finomságait. És álmódni is csak ők tudnak s nekik van idejük. Még a proletár-nők is több szánsszal induinak ma az arkádiai turf nehéz, gátversenyének, mint minik, férfiak. Ugy van: jönnek a nők. Igazi verseket ők tudnak írni. De regényt is, utirajtot is, ha kell. Még az újságíró-toll erejében is férfiak fölbött tündözöl Focmina. És még a Villyk is, még a színpadra is. Gyp-öket fénytelenek társakul venni. Gyáva és csunya lelkű férfiak, aki ennek nem örül. Kiktől várhatnánk javulást e kivénhedt világra, ha nem tőlük, a nőktől? Jönnek? Csak jöjjenek. Mi Párisban most mind-mind szerelmesek vagyunk Noailles grófnőbe, aki grófnő, gazdag, csodaszép, isteniien szerény és fölségesen talentumos. Félig görög a vér ereiben. Bátor, nagyszerű asszony. És olyan fiatal még. A versci . . . De mindenekfölött az új regénye. A „Visage emerveillé“. Egy ifjú apóca naplója, aki egyformán szereti Máriát, a szízet s a szép piktorát, ki belopódzik hozzá a zárdába pásztoróttokra. Soha talán őszintében nem állott elébük a női lélek, a nőnemű lélek. Minden korek és minden országok írői, nagy és kicsi analízálók, ime lássátok: csak ezután ismerjük meg a nőt. Hiába minden: a nőt csak

Báró Feilitzsch Arthur megnyitotta az ülést, felolvastatta és hitelesítette a jegyzőkönyvet, aztán nyomban átadta a szót a miniszterelnöknek, aki átújította a királyi kérését, melyet az elnök kihírozott a borítékából, a jegyző felolvastotta, a többség megjelenezte. Ekkor látta az ellenzék, hogy a komédiának csakugyan vége s a Ház december 28-ig csakugyan el van napolva.

A szövetkezett ellenzék ekkor fölemelkedett helyéről s az előre megállapított jelszóra kiáltotta:

— Éljen az alkotmány!

A jobbmezéről felhangzott:

— Éljen a király!

A fegyvelmezhetetlenek kara pedig azt harsogta:

— Éljen az exlexes apostol!

Igy még utóljára mindenki kikiabálhatta magát kedvére s aztán a jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés bevégeződött.

A folyosón még sokáig együtt maradtak a képviselő urak. A szabadelvűpárt tagjai továbbadták egymásnak a hírt, hogy este pártértekezlet lesz s elhatározott dolog, hogy a párt *manifestummal fordul a nemzethez*. A szövetkezett ellenzék oldalán pedig arról beszéltek, hogy amennyiben báró Feilitzsch alelnöknel csakugyan járt volna békeajánlattal három ellenzéki képviselő, amint szélitiben mesélik, akkor a szövetkezett ellenzék ezeket az urakat előbb kikulatja, aztán a pártból kiugratja. Ezt különösen Justh Gyula sürgette, Polónyi viszont azt az ideát vetette fel, hogy ülésre kelene összehívni a naplóbiráló bizottságot, már tudnillik a november 18-iki ülés naplójának bírálata szempontjából. Abban a bizottságban még lehetne egy kis forradalmat csinálni.

Egyébként a képviselő urak lassankint elszállingóztak. Rosszabb kedvvel, mint ahogy jöttek...

a nő ismeri. És őt eddig nem voltak ösztintek sem hozzánk, sem önmagukhoz. A férfi pedig sohasem értheti s irha'ja le a nőt. Az örök, a legnagyobb fiziológiai akadály áll az utban. De ime jönnek a nők, az ösztint, egyszerű nők és mi látni fogunk.

*

Férjek kalodája.

Az ifju francia írók jóvoltából a mai, legmagabbot irodalom: férjek kalodája. Nem az estoba bohózatokra gondolunk. Nem ama szentenciákra, hogy minden férj született cocu. Ezen mulasson az alsó Páris és a felső Budapest. A „komolyak” csukják a férjeket újabb és újabb kalodákba. Azok, akik ifju Dumas utódnak hirdetik magukat. A modern házasság e reformátorai ugyancsak elbűnülnek a férjekkel. Esztendők óta a feleség minden modern regényben, drámában — *elmegy*. O: elmegy. Van gyermeke? Elmegy. Nincs gyermeke? Elmegy. Szereti az urát? Elmegy. Nem szereti? Elmegy. És mikor neki tetszik, visszajön. A férj ez író urak szerint arra rendelt földi állat, hogy várja, míg az asszony visszajön s kegyesen megbocsásson neki. A morál? A házasság nem ér semmit. Akinek bogara jön, tulbeteti magát rajta, mikor tetszik. De jó abba azért szépen visszatérni. És Nóra öngyűségének mennek, egyre mennek, kísérleteznek, esalódnak és visszatérnek. S a férj, az istenadta férj? ... No szép a modern házasság, ha ilyen. Mirevaló akkor fönttartani? Es mirevaló reformálni? ... A szocialisták, a szabad szerelem hívei, minden rendű és rangu pogányok vagy nihilisták vezetettül jól mulathatnak a modern társadalmi regényeken és színműveken. És az is bizonyos, hogy a férjeknek nincs okuk szeretni a modern irodalmat.

Nagy viták a folyosón.

A képviselőház mai ülése után a folyosó minden zugában vitaközé csoportok képződtek. Valamennyiben a helyzetről és a várható komplikációkról folyt a beszélgetés jódarabig, mig nem a szétszakadozott kis csoportokat föl szivta a legnagyobb és legédekesebb csoport, az, amelynek közepén *Andrássy Gyula, Andrássy Tivadar és Andrássy Géza* állottak. Az érdekes csoportban egymás mellett voltak láthatók az ellenzék legszélsőbb elemei és a kormány párt legelszántabb tagjai. *Andrássy Gyula* pedig általános figyelem közt beszélt.

Elmondta, hogy az ülés előtt fölkereste gróf *Tisza* István miniszterelnököt s figyelmeztette, hogy a helyzet érett arra, hogy mielőtt a Házat fölöslatná, vonja vissza a *Daniel-féle határozatot és álljon félre*.

— És mit mondott *Tisza*? — kérdezték várakozásteljesen az ellenzékiek.

— Azt mondta, — folytatta *Andrássy Gyula* — hogy semmiféle alkudozásba nem megy bele és minden *közvetítést visszautasít*.

A jobboldaliaknak tetszett ez a határozottság. Azt mondták, hogy elég alkalom volt a békés megegyezésre és hogy *Tisza* István megadta a módot és alkalmat arra, hogy a huszonegyes bizottságban való részvétellel a házszabályrevízió immár mindenki által szükségesnek elismert kérdése békeségesen oldassék meg. Azok után, amiket az ellenzék tett, nincs más mód, mint az, amelyet a miniszterelnök követ.

Andrássy Gyula itt beleszólt a vitába: — Nem — mondta. — A békés megoldást még ma is el lehetne érni. *Én azonban a ma történelem után nem vállalkozom még a közvetítésre sem*. Ha tehát erre kerülne még egyszer a szót, ezt másnak kellene most már elvégeznie.

Pekár Gyula is beleszólt a beszélgetésbe: — Bocsanatot kérek, — mondta — de lehetetlen ma azt kérni *Tiszától*, hogy most álljon félre. Ugyanolyan dolog ez, mintha *Stüssel* tábornok a dialalmas Noénak most azt mondaná, hogy a helyzet megérett — álljon félre! De már ez nevétséges volna.

— Helyesen van — mondták nevetve a jobboldaliak. — A hasonlat jó és találó.

Andrássy Gyula replikázott:

— A hiba ott kezdődött, mikor *Tisza* az ugrai levelet kiadta. Hanem ezt a hibát még elég jókor meg lehetett volna reparálni. Még mielőtt a *lex-Daniel*t meghozták volna. Fél kellett volna oszlatni a Házat s meg kellett volna kérdeni a nemzetet: helyes-e a házszabályok módosítását vagy nem. Ha *Tisza* ezt az eljárást követi, *egységes marad a szabadelvűpárt*, ellenben két részre bomlik az ellenzék, amelynek egyrésze a házszabályrevíziót helyesli. Ilyen eljárás mellett bizonyos, hogy a revíziót békeségesen megcsinálja, de azok után, amik történtek, az ellenzék *kénytelen* úgy tenni, mint ahogy tesz, sőt kijelentem, hogy kétségbe-cíjtó volna, ha másként cselekedne. Az ellenzék talán a *lex-Daniel* visszavonásával bele-menne a házszabályrevízióba, de a *lex-Daniel* visszavonása nélkül sem indemnitást nem adhat, sem a házszabályrevíziót nem fogadhatja el.

— Az ellenzéknek módjában lett volna a házszabályrevízióba békeségesen belemenni. Akkor még nem volt *lex-Daniel* — vetették közbe a jobboldaliak. Most ugyanigy áll a dolog az indemnitással. *Tisza* kéri az indemnitást, nehogy az exlexben kelljen választatnia. De az ellenzék most ugyanazt teszi, amit a huszonegyes bizottságra vonatkozó indítvány-nyal tett.

Az exlex-választások kérdése is szóba került. Gróf *Andrássy Gyula* így szólt:

— Az exlex-választás legalább is világos kérdés. Széll Kálmán és Szilágyi Dezso nem tartották törvényesnek, én alkotmányosnak tartottam akkor is, most is. De azt hiszem, hogy a választással *Tisza* nem segít a helyzeten, mert a választás után a miniszterelnök ugyanazon nehézségeket fogja maga előtt találni, mint ma. *Tisza* feladta a parlamentárizmus rendjét s a jogfolytonosságba vetett hitet rendítette meg.

Vojnich István, a szabadelvűpárt alelnöke argumentált most *Andrássyval* szemben: A parlamentárizmus rendjét nem *Tisza* adta föl. Ha a *lex-Daniel* előtt oszlatta volna fel a Házat, akkor is ott lenne a parlament, ahol most van, amint hogy a *lex-Daniel* előtt tényleg ott is volt. A választások akkor körülül a kérdés körül folytak volna le, hogy helyes-e a nemzet a házszabályrevíziót. A többség akkor is helyeselte volna, a kisebbség akkor is ellenszegült volna s a vége megint csak a *lex-Daniel* szükségessége lett volna. Evvel szemben most mi a helyzet? Az, hogy a *lex-Daniel* megvan ugyan, de még nem alkalmazzák. Már most a választásokon két kérdésre kell felelni. Először arra, hogy kell-e házszabályrevízió, vagy sem. Másodszor arra, hogy a *lex-Daniel* alkalmazható-e, vagy sem. Ha a kormány többségét nyer a választásokon, akkor erre a két kérdésre a nemzet igennel felel s akkor a nemzet egyenes és nyílt válasza ellenére, tehát a parlamentáris elv egyenes megcsé-tésével lehet csak azt mondania az ellenzék-nek, hogy: nem engedelmeseidünk. Aki pedig a parlamentárizmus alapelve ellenére jár el és nem respektálja a nemzet akaratát, az dúlja föl a parlamentárizmust s az lázítja maga ellen a parlamentárizmus ösztinte barátait. Ami pedig azt a vádat illeti, hogy *Tisza* a jogfolytonosság elvét tette illuzóriussá, arra azt felelem, hogy ez merőben töves. A világ majdnem minden parlamentjében megtették már azt, amit *Tisza* tett. *Schol a világon nem lát-tak benne merényletet az alkotmány ellen*, mert mindenütt úgy fogják föl a dolgot, hogy a házszabályok módosítása a Ház belső ügye s hogy a Ház, mint szuverén törvényhozó tén-yező, szigoríthatja vagy enyhítheti, szóval: megváltoztathatja a házszabályokat. Ez a föl-fogás annyira természetes és ismert, hogy egy csöppet sem lehet csodálkozni azon, hogy a külföld sehogyssem tudja megérteni a magyar ellenzék mai álláspontját és szövetsgre-lépését.

— Az ellenzék szövetségének más okai vannak, mint a *lex-Daniel* — szöfték tovább a beszélgetés más szabadelvűiek. — Először is az időpontokkal kell tisztába jönni. Az ellen-zéki koalíció nem a *lex-Daniel* hatása alatt jött létre, hanem igenis létrejött már a hus-zonegyes bizottságra vonatkozó indítvány el-len. A koalíció akkor mindjárt megszületett, csak nevet kapott később. Ebből pedig világos, hogy itt nem a házszabályértés a fő mozgató-erő, hanem az a gyűlölet, amely elragadja a miniszterelnök személyes ellenségeit és kler-ikális ellenfeleit. Ezek a motívumok hozták létre a koalíciót. Az ellenzéken sok olyan nyílt-szemű ember van, aki belelát a dolgokba és tisztában van vele, hogy súlyosabb hibát nem lehetett elkövetni, mint a huszonegyes bizott-ságra vonatkozó indítvány visszautasítását. Evvel a visszautasítással provokálta az ellen-zék a többségi akarat fölöttlen érvényesítésének politikáját.

Ezek voltak a folyosói vitaközások fő-tételei. Mindkét oldalon avval az érzéssel tá-voztak el a vitaközök, hogy — a mégik félnek nincs igazuk.

A főrendiház ülése.

A főrendiház ma délután négy órakor ülést tar-tott gróf *Csáky* Albin elnöklété alatt. Az ülésen a kormány tagjai teljes számban jelentek meg. *Csáky* Albin az ülés elején előterjesztette az igazoló bizott-ság jelentését, mely szerint *Wesselényi* Béla bárót, *Atczel* Lajost, *Majorossy* János püspököt és *Desseuffy* Alajost halálózás, *Teánkovics* János rozsnói püspököt lemondás, *Festetics* Tasziló gróft és *Ober-schall* Adolft jogcim-változás okából a főrendek sorából törölni, de ugyanezeket új címen, *Wenckheim* Frigyes gróft és *Apponyi* Lajos gróft zászlósur-i méltóságuk alapján, továbbá *Molnár* Viktor és *Zeyk* Gábor főispánokat, *Haller* Károly egyetemi tanárt és *Schwartzer* Ottó kinevezett új főrendiházi tagokat a főrendek névsora felvételni kéri. *Forster* Gyula báró és *Csácoosy* Gyula báró újonnan kine-vezett főrendek, továbbá *Andrássy* Géza gróf a királyi meghívólevél kieszaközését kéri.

A főrendiház az igazoló bizottság jelentését tudomásul vette. Tudomásul vette továbbá a g

dasági bizottság jelentését is, amely a Ház kiadásairól szól.

Ezután felolvasták az ülészakot berekesztő királyi kéziratot, amelyvel az elnök a főrendiház üléseit december 28-ig elnapoltnak jelentette ki. Végül felolvasták és hitelesítették a mai ülés jegyzőkönyvét, mire az ülés véget ért.

A szabadelvűpárt értekezlete.

A szabadelvűpárt ma este hét órakor értekezletet tartott. Az értekezleten a párt tagjai majdnem teljes számban megjelentek. Az értekezlet első részében, mely bizalmas természetű volt, gróf Tisza István kijelentette, hogy a pártnak a választások előtt a legközelebbi napokban kiáltvánnyal kell a nemzethez fordulnia s azért indítványozta, hogy a kiáltvány megszerkesztésére küldjön ki a párt egy tizenöttagú bizottságot. Mivel pedig elégedetlenségül szűkösség, hogy ez a kiáltvány a szabadelvűpártnak a házszabályok kérdésében elfoglalt álláspontját is tartalmazza, de másrészt ez a kérdés a Háznak belső ügye s így a kormány a kérdés érdembeli tartalmára nézve a kezdeményezéstől tartózkodni kíván, tegye a párt a kiküldendő bizottságnak kötelességévé, hogy a manifestumban mondja meg világosan, mit akar a párt a házszabálymódosítás kérdésében, kötelezze el magát nyilvánosan e programmal, hogy aztán — ha a nemzet szankcionálja — meg is valósíthassa.

A párt ezt egyhangulag elfogadta s a bizottságot a következő tagokból alakította meg: Apáthy Péter, báró Dániel Ernő, Dániel Gábor, Erdélyi Sándor, Falk Miksa, Hegedűs Sándor, Hodossy Imre, Láng Lajos, Miklós Ödön, Mikszáth Kálmán, Münnich Aurél, Nagy Ferenc, báró Podmaniczky Frigyes, Rohonyi Gyula és báró Vojnisch István.

Ez a bizottság holnap este már tanácskozássa ül össze.

A további értekezleten aztán gróf Tisza István a párt általános lelkesedése közben a következő beszédet mondotta:

Tisza beszéde.

T. barátain! Engedjétek meg, hogy mielőtt az ünnepekre széjjelmennék, még egy pár szóval fordulhassak hozzátok. Utolsó találkozásunk alkalmával jeleztem, hogy abban az esetben, ha a Ház munkálkodásának menete biztosítottak nem létszámra, a kormány javasolni fogja ő felségének, hogy a kibontakozásnak legalkalmasabb módját, t. i. a választásokra való appellálást választása és hatalmazza fel a kormányt a választások kitérésére. (Helyeslés.) Azóta ez bekövetkezett. Az a felszólítás, amelyet a képviselőház színe előtt az ellenzéki pártokhoz intéztem, meghallgatásra nem talált és a legközelebbi napok meg fogják hozni a képviselőház felszólítását és az új választásokat és pedig valójában, hogy meg fogják hozni ugynevezett exlex állapotban, mivel azon kéresemet sem hajlandók az ellenzéki pártok teljesíteni, hogy az ország számára biztosítsák az ország pénzügyének rendes menetét. (Ugy van! Ugy van!) a törvények állandó uralmát és szavazzanak meg egy rövid időtartamra abból a célból, hogy idő legyen a megszavazott indennitási hatálya alatt hivatkozni az ország közvéleményére.

Hát, t. barátain, azért, hogy ez ne legyen következik, a felelőség mi reánk nem hárul (Ugy van! Ugy van!) és azt hiszem, minden skrupulus nélkül folyamodhatunk a választások alkotmányos eszközéhez, még akkor is, ha az ugynevezett exlex állapot beáll. (Élénk helyeslés.) Szemben mindazzal, ami ezen kérdésben már az azóta lefolyt egy-két nap alatt is elmondott, egész rövidséggel konstatación törvényeinkből a tényállást. (Halljuk! Halljuk!)

Az 1867. X. t.c. azon rendelkezést tartalmazza, hogy amennyiben az országgyűlés előbb napoltnak el, vagy oszlatatnak fel, mint ahogy a következő év költségvetése megszavaztatott volna, az olyan időben hivandó össze, hogy a Háznak ideje legyen határozatot hozni a következő év költségvetése iránt. Világos tehát, hogy a törvény szövege minden kételyt kizárólag a következő évről beszél és arról az esetről, amely beáll, ha a folyó évi költségvetés megállapítása nincsen, egyáltalában nem rendelkezik. (Ugy van! Ugy van!) Már most lehet-e és szabad-e a törvénynek azt a rendelkezést, amely expressis verbis a következő évre vonatkozólag tartalmaz korlátozást, per analogiam a folyó évre is kiterjeszteni? En azt hiszem, hogy a főszerlatási jog a koronának olyan sarkalatos joga, másfelől az alkotmányosságának olyan sarkalatos alapelve az a nagy tétel, hogy minden bonyodalom, minden konfliktus esetében talán legbiztosabban célravezető és mindenesetre a legalkalmasabb

mód a nemzetre való hivatkozás. (Élénk helyeslés) hogy a törvénynek minden olyan korlátozása, mely a koronának és a nemzeten ezen jogát korlátok közé szorítja, esakis szoroson meggyarazható, annak minden kiterjesztő magyarázata esorbat út a korona jogain és esorbat út a nemzet jogain. (Élénk teszés.)

De még ettől eltekintve is, ha magát a törvény célját, a ratio legis veszzük bonckés alá, az is egyenesen és kizárólag pro futuro, a jövő év költségvetése szempontjából követeli meg egy ilyen korlátozásnak törvénybe iktatását. Mi lehetett a cél, mi lehetett a törvényhozási ok, amely a 48-iki s majd az 1867-iki országgyűlést ezen korlátozás törvénybe iktatására indította? Tisztán és kizárólag az, hogy elkerültsék az exlex állapotba való jutás, hogy a végrehajtó hatalom a maga elnapolási vagy felszólítási jogával ne élhessen vissza, ugy, hogy alkalmá ne legyen a képviselőháznak idejekorán foglalkozni a költségvetéssel és megakadályozni azt az állapotot, hogy az ország törvényes felhatalmazás nélküli állapotba juthasson. Amint egyezzer ez az állapot bekövetkezett, akkor elvesztett a házis az egész törvényes rendelkezés alól. (Ugy van! Ugy van!) Akkor már az a ratio legis, az a cél, mely a törvény hozatalára indította a törvényhozást, megüszült, el nem éretett, és akkor más kibontakozásnak, a bajok megszüntetésének egészen más módjairól, eszközeiről kell gondoskodni. Természetesen soha eszébe nem juthatott sem 1848-ban, sem 1867-ben csukának, hogy akkor, mikor a törvényhozásnak alkalmá és ideje van ezekkel a kérdésekkel foglalkozni (Helyeslés.) és akkor, mikor az országgyűlés többsége és a kormány között meg lévén a teljes politikai összhang, nem állnak be olyan politikai momentumok, amelyek a képviselőház többségét arra indíthatnák, hogy a költségvetés megtagadásának alkotmányos fegyverével éljen, hogy akkor jogosan lathat faktoroknak viselkedése juttathassa ebbe a szék-utóba a nemzetet. (Élénk teszés.)

De ha gondolt volna rá, bizonyára ennek nem az lett volna a logikai konzekvenciája, hogy ennek a zsákutcának a száját is még jobban bekkésse és annak a jogosulatlan faktornak, amelynek, fájdalom, házszabályunk lényegessége folytán mód jutott ilyen állapotok előidézésére, még olyan szuverén jog adassék a korona és a nemzet között, amely a kibontakozás legalkalmasabb útját elzárja a magyar állam döntésre hivatott faktoraival. (Ugy van! Élénk helyeslés.)

Égészen kétségtelen tehát életben, hogy a törvény szövege világosan csak a 30-iki évről beszél. A törvény célja csak az volt, hogy megelőztessék az exlex állapot és az alkotmányosság szelleméből nem folytatható egyéb, mint hogy akkor, amikor ilyen szomoró helyzet, ilyen bonyodalom beáll, akkor szabad kezde legyen a koronának is, a nemzeten is, hogy a legalkalmasabb uton, a legalkalmasabb fegyver felhasználásával igyekezzen az országot a zsákutéból kivetíteni. (Ugy van! Élénk helyeslés.)

Ezek, t. barátain, azt hiszem egyszerű és világos igazságok és meg vagyok róla győződve, hogy ezeknek ereje éppen ugy keresztül fog hatni mindazokon a magyhazai vádakon, amelyekkel a nemzetet tévedésbe ejteni igyekeznek ezen a ponton, mint a hogy meg vagyok róla győződve, hogy a mi ügyünk igazsága az egész vonalon diadalmas-kodni fog, azok felett a kérdések, azok felett a vádak, azok felett a valódan kiszinezések felett, amelyekkel a nemzetet févtra vezetni igyekeznek. (Ugy van! Élénk helyeslés.)

Menyit hallunk törvényhozásról, alkotmány-sértésről, erőszakról! Itt nézzük még egyszer ennek a kérdésnek a szemébe. Az én erős meggyőződésém szerint — és ebben talán legalább azon a külföldön, ahol igazán alkotmányos élet és meggyőzőkerezett alkotmányos élet van, minden alkotmányos érzelű ember velünk fog egyetérteni — az alkotmány elleni merénylet, az alkotmányellenes erőszak kritériuma az, hogy döntést irrogál magának olyan faktor, amelyik döntésre hivatva nincsen. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.) és meg akarja fosztani a döntés jogától azt a faktort, vagy azokat a faktorokat, amelyeket az alkotmány a döntés jogával ruházott fel. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

Sándor József: Kossuth Lajos is ezt mondta 48-ban! Éppen ezt!

Tisza István gróf miniszterelnök: Hogy az országnak, a képviselőháznak jogait a képviselőház csak többsége által gyakorolhatja; hiszen ez már oly magától értetődő igazság, amelyet fejtegetni igazán felesleges, mert nincsen a világon sem a társulat, sem a község, sem az egyház, sem az állami életben sehol olyan testület, amely az őt megillető jogokat másképpen, mint többségi határozattal gyakorolja. (Élénk helyeslés.) És ha valaki ennek a többségi határozatnak a létrejövését lehetlenné teszi, ha valaki kiöli a képviselőház életéből mindazt, ami abba valóban életet ad, kiöli a határozat felé közeledő vitát és lehetlenné teszi magát a határozathozatalt, ugy az merényletet követ el az alkotmány lényege ellen és erőszakkal el, akár sikerül neki ezt az eljárást becsújtatni bizonyos formákba, akár nem. (Élénk helyeslés.)

És, t. barátain, a formának rendeltetése az, hogy precíz, korrekt, szabályszerű kifejezésre juttassa a materiális jogot. A formának erkölcsi jogosultsága csak addig terjed, amíg ezen rendeltetését teljesíti. (Élénk helyeslés.) Amely pillanatban valamilyen forma a materiális jog ellen szegszhető, amely pillanatban az a forma, amelynek célja volna támogatni a jogot, megeemissíteni a materiális jogot, abban a pillanatban az a forma erkölcsi tartalmát, erkölcsi bázisát veszítette el (Élénk helyeslés.) és valóságos féttímádsátt követünk el. Kkor, ha ilyen formák fenntartásáért áldozatul dobjuk a lényegre. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps.) Ha van alkotmányos érzés a magyar nemzetben, amint hogy van, ezt a nagy igazságot meg fogja érteni. (Élénk helyeslés.)

És hiába törekcszenek azok az urak, akik most a politikai horizontnak a legközömbösebb sarkpontjairól oly bámulatos egyetértésre jutottak. (Igaz! Ugy van!) hogy félreléve minden egyebet, ezt az egy útközési pontot a szabadelvűpárt lerontására és szétngasztására használják fel, hiába törekcszenek a nemzet emlékeztetésére éhönalyosítani mindazt, ami november 18-ika előtt történt és ami november 18-ikát követte. A nemzet nem fogja azt elfelejteni, — és nekünk gondoskodnunk kell róla, hogy ne felejtse el — hogy november 18-ikát a nemzet károsításának, veszélyeztetésének, kompromittálásának, meggyalozásának évékkig tartó szgyenteljes jelenetei előzték meg. (Hosszantartó, élénk helyeslés, éljenzés és taps.) olyan jelenetek, amelyekkel szemben fel kellett ébrednie annak a kötelességérzetnek mi bennünk, amely végrevaló-hára „mgállít” kiáltson és kivessze a nemzetet ebből a mocszorból. (Élénk helyeslés.) És nem fogja a nemzet elfelejteni, — és gondoskodnunk kell róla, hogy ne felejtse el — hogy mik történtek november 18-ika után. (Igaz! Ugy van!) Nem fogok most belenni ebbe a kérdésbe, de azokat a jeleneteket, amelyek bekövetkeztek, a csupasz erőszaknak azokat az orszáit, a sokat emlegetett régi házszabályok sarkalatos intézkedéseinek azon rendszeres megsértését, a Ház megalkulásának lehetlenné tételeét, a szólásb szabadság teljes lerontását és megakasztását: ezeket nem szabad a nemzet szemé előtt éhönalyosítani semmiféle szentfényvesztő és káprázatos magyarázatok által. (Élénk helyeslés.)

Egy vitát formálhatunk jogosan ellenük. Mi megszereztük november 18-án a jogot arra, hogy intézkedjünk; miért nem élünk hát ezzel a joggal? (Halljuk! Halljuk!) Erős meggyőződésem szerint élhetünk volna vele, erős meggyőződésem szerint — és talán ez is megdönthetetlen objektív alapon áll — ebben a kérdésben, ahol a ház belgyéget, autonóm belgyéget képező rendelkezésről volt szó, a jogi kérdést más, mint maga a ház nem dönthette és nem döntheti el és ebben a kérdésben, hogy a november 18-iki határozat jogilag érvényes-e vagy sem, más bíró nem lehet, mint maga a ház. Akinek kétféle van, az nyujtson alkalmat rá, hogy a Ház újabb határozattal nyilatkozhassék és a november 18-iki határozat nem érvényteleníthető mindaddig, amíg a képviselőháznak egy többsége nem akadt, amely e határozatot érvénytelennek nyilvánítja. (Élénk helyeslés. Felkiáltások: Ez magától értetődik.) Az, hogy ezzel bárki a maga szubjektív jogi meggyőződését állítsa szembe az übiráskodással oly esete, amelyet rendezett államban megütni nem lehet, a melyvel szemben van törvényes, jogosult faktort, — ebben az esetben maga a képviselőház. — amely e kérdésnek egyedül hivatott bírója. Mondom, minden skrupulus nélkül dönthette volna el ezt a kérdést a mi képviselőház és hajthatta volna végre a november 18-iki határozatot. Politikai szempontok annak megszívlelése, hogy az adott viszonyok között e határozat végrehajtása esetleg súlyosabb komplikációkba viheti bele közállapotainkat, indítottak bennünket arra, mert hiszen a ti lelkesült helyeslétekkel vállaltam ezt az utat, hogy ne éljünk a joggal addig, amíg eljárásunk helyessége felett a nemzet nem élkezett. (Élénk helyeslés.) Ez a kérdés nem állott a választók előtt és mielőtt teljesen jogos ténen ugyan, de olyan rendszabályokhoz nyulnánk, amelyek esakugyan mélyreható konfliktusba sodorhatják bele a nemzetet, az alkotmányosság szellemének teszünk eleget akkor, ha alkalmat nyujtunk a nemzetenek arra, hogy eljárásunk helyessége vagy helytelensége felett, tehát politikai szempontból mondjon ítéletet s vagy ruhazza a maga hatalmát azokra, akik elítélik ezt az eljárást és akkor mi megfogunk hajolni a többség határozata előtt, vagy adja meg a mandátumot számunkra, amelylyel szótán habozás nélkül és azzal a tudattal, hogy parancsoló kötelességet teljesítünk, fogjuk kezünkbe venni mindazon fegyvereket, amelyek ma már rendelkezésünkre állanak, fogjuk foganatosítani mindazon rendszabályokat, melyek szükségesek arra, hogy a magyar parlamentarizmus mai állapotát konszolidált állapotok vátsák fel. (Élénk helyeslés.)

És, t. barátain, bármit monrnak is azok az urak ma, a magyar nemzet megnyilatkozásának meg kell, hogy legyen a maga erkölcsi súlya. Ezen erkölcsi súly alól, bárhogy beszéljenek azok az urak,

nem lesznek képesek kivonni magukat (Igaz! Ugy van!) és ennek erkölcsi súlya alatt s a nemzet elítélő szavainak súlya alatt meg kell, hogy hajoljanak, bármintök legyenek is, azon rendszabályok előtt, amelyek szükségesek lesznek arra, hogy ténylegkel előhoz vezessenek.

Most a mi feladatunk csak az lehet, hogy azt a tiszta és nemes küzdelmet, amelyet folytatunk a Házban, folytatjuk abban a lélekemelő tudatban, hogy az országunk leszünk egy előbb meg nem beszélhető szolgálatot, azt a tiszta és nemes küzdelmet folytatassuk tovább a választóköröség előtt. (Élénk helyeslés. Ugy van! Ugy van!) megváltva minden nemtelen fegyvert, nem folyamodva egyébehez, mint az objektív igazsághoz, a felvilágosítás, a meggyőződés fegyverével küzdve (Ugy van! Ugy van!) odaállítva a tényeket, odaállítva a veszélyeket a nemzet elé, megmutatva az utat, mely onnan kivézet, megmutatva az utat, amelyen a nemzeti politikát újra sikerrel, a magyar nemzet érdekében, a magyar nemzet méltóságának megfelelő módon fogjuk képviselhetni és rábizuk a nemzetre a választást. S én azt hiszem, hogy a magyar nemzetet a maga hagyományos politikai bölcsesége nem fogja eszerben hagyni s én azt hiszem, hogy a magyar nemzet az egyik táborban látni fog egy szoros elvi szolidaritásban álló, elvéhez hű, elvi mellett férfiasan küzdő pártot, mely csak a közelmúltban is — ezt elmondhatjuk dicsővésk nélkül — érdeméért eredmény után ért el a magyar nemzeti politika szolgálatában (Igaz! Ugy van!) és amely joggal mondhatja a nemzetnek, hogy: Mi biztosítottuk tégedet arról, hogy ha levestd az ország kezéről azt a láncot, mely tehetetlenségre kárhoztatta a magyar parlamentet és ezáltal a magyar államot, hogy akkor mindaz, amiért törekszünk, amiért küzdünk, mindaz sokkal nagyobb arányokban, sokkal nagyobb politikai súlyal és politikai hatalommal lesz elérhető, hogy akkor e tábortól nem fogja a magyar nemzet többesége a bizalmát megvonni azért, hogy olyanokra ruhazza, akik most a közös gyűlésben, a közös szenvedélyben (Élénk helyeslés és felkiáltások: Ugy van! Ez az egyetlen káposzt!) a legfrivolabb, a legvakmerőbb játékokat üzik összes politikai elveikkel. (Hosszantartó élénk tetszés.)

Ebben a biztos reményben nézhetünk a választások elő és én csak arra kérhetlek benneteket, hogy ugyanaz a férfias őszinteség és férfias kitartás, amely mindig vezetett, vezessen a választási küzdelem alatt is. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps.)

Az országgyűlési szabadelvű pártkörbe újabban a következők léptek be: Széchenyi Béla, Károlyi Lajos, Schönborn-Buchheim Károly, Erdődy György és Rudolf és Zichy Kázmér grófok, továbbá Erdődy Vilmos vezérigazgató, dr. Csávossy Béla, Stephany Ervin, galánthai Nagy Sándor dr. és Hamvay Zoltán földbirtokosok, Farkas Albert alispán és Pálffy Ferenc ügyvéd.

Mesék Széll Kálmánról.

Az ellenzék minden szalmaszálba kapaszkodik. Belekapaszkodik hát abba, amit Bánffy Dezső mond, hogy tudniillik a király az ő véleménye szerint nem oszthatja föl a Házat. Belekapaszkodnak abba is, hogy Apponyi is ilyen véleményt hangoztat, és végül belekapaszkodnak a mesékbe is, amelyeket czuttal Széll Kálmánról költöttek a fantáziával megáldott néppártiak.

Tegnap ugyanis azt a hírt hozta egy néppárti képviselő az ellenzéknek, hogy egy szabadelvűpárti embertől azt hallotta, hogy Széll Kálmánal találkozott, aki Szombathelyen fölzállt a bécsi vonatra. A dolghoz aztán kitalálták még a következőket: Széllt tegnap Tiesza megbízásából Rátótan meglátogatta Széll Ignác belügyi államtitkár, aki kérte Széllt, hogy a király kívánságára járjon közbe az ellenzéknel az exlex elhárítása dolgában. Több ülést tartatna még a Ház december 28-ikától december 31-éig. Azalatt pompásan el lehet intézni az indennitást s az ellenzékkel meg lehet értetni, hogy pozíciója ezáltal nem gyöngül. Már most — így hangzott tovább a mese — Széll Kálmán belátta, hogy hiábavaló volna minden próbálgatás az ellenzékben. Nem is jött hát Budapestre, hanem ment egyenesen Bécsbe a királyt informálni s megmondani neki, hogy amíg a lex Daniel nincs visszavonva s amíg Perczel Dezső ül az elnöki széken, addig az ellenzékkel még csak tárgyalni sem lehet.

Idáig a mese, az ellenzéki remények szalmaszála. A félhivatalos Magyar Távirati Iroda ezt a szalmaszálát is elvágja, mikor ma este a következőket jelentik:

Azon híresztelés, hogy Széll Kálmánt a felsége Bécsbe hívta volna audienciára,

amint jól értesült helyről jelentik, nem felel meg a valóságnak.

Jött másik czáfolat is. A Budapesti Tudósító írja:

Egy esti lap jelentése szerint Széll Ignác államtitkár a kormány megbízásából fivéréhez, Széll Kálmánhoz Rátóra utazott, ráveendő a volt miniszterelnököt, hogy az egyesült ellenzéknel oda hasson, hogy az legalább az indennitást megszavazásán ne akadályozza meg.

Mint értesülünk, annyi mindenesetre igaz, hogy Széll Ignác államtitkár meglátogatta Széll Kálmánt, de ez a látogatás nem a kormány megbízásából történt és nem is volt semmiféle vonatkozásban a politikával, Széll Kálmán fivére elutazása után nem Budapestre, hanem Bécsbe ment, de Széll Kálmán e bécsi útjának sincs semmi köze a politikához. Széll Kálmán a felsége előtt való megjelenésre nem kapott meghívást és a volt miniszterelnök pusztán családii ügyekben utazott Bécsbe.

Ellenzéki értekezletek.

A szövetség ellenzék ma szinte egész nap konferenciákat tartott. A kora reggeli órákban volt az első tanácskozás, délelben a második és este hét órakor kezdődött a harmadik tanácskozás.

Reggeli fél kilenc órakor az Angol királynő szállodában gyűltek össze az ellenzékiek s mielőtt a Házba vonultak volna, rövid tanácskozást tartottak. Arra a híre, hogy a szálloda egyik termében ellenzéki konferencia készül, nagyobb tömeg verődött össze a Dunaparton, hogy éljenzve fogadja a képviselőket. Az értekezleten Justh Gyula szólalt föl, szava téve néhány lapnak azt a hírt, hogy három ellenzéki képviselő Feilitzsch Arthur bárónál járt volna és tanácskozást folytatott arról, miképpen lehetne elkerülni a Ház fölösztatását. Justh Gyula a legerélyesebben kijelentette, hogy az ellenzék ragaszkodik eddig elfoglalt álláspontjához, mely szerint sem közvetlenül sem közvetve nem tárgyal senkivel sem. Az a három képviselő tehát, ha ugyan igaz, hogy volt ilyen, nem járt el a koalíciós ellenzék megbízásából, hanem a maga szakálára próbált egyezkedni. Eljárásuk nem egyeztetődött meg a párti hátsóval és követelni kell, hogy az illetők vonják le a következtetést, lépjenek ki a pártból.

Az értekezlet helyeselte Justh álláspontját és zajosan megéljenzte.

Kossuth Ferenc szólalt föl ezután s arra kérte az ellenzék tagjait, jelenjenek meg ma este hét órakor a Kossuth-párt klubjában, ahol a választások kérdésében követendő együttes eljárás ügyében konferencia lesz.

A szövetség ellenzék vezérő-bizottsága délelőtt tizenegy óráig, felkeltőig tartó tanácskozást folytatott az újpart klubjában. A konferencián részt vettek: Kossuth Ferenc (elnök), Apponyi Albert gróf, Bánffy Dezső báró, Zichy Aladár gróf, Thaly Kálmán, Justh Gyula, Gulner Gyula, Balhidyán Tivadar gróf, Polányi Góza, Zichy Jenő gróf, Holló Lajos, Barabás Toth János, Rakovszky István, Ságly Gyula és Vázsonyi Vilmos.

Az ülés beható tárgyalás alá vette a szönyegen levő kérdéseket és minden irányban teljesen egyhangu megállapodásra jutott.

Esti hét órakor nagy számban gyűltek össze a szövetség ellenzék tagjai a Kossuth-párt helyiségeiben. A konferencia egyhangu határozatot hozott a választások folyamán követendő eljárás dolgában.

Az ellenzék haditerve.

A szövetség ellenzék ma esti értekezletén a vezérőbizottsága nevében Kossuth Ferenc elnök a következő kijelentést tette:

Mint hogy azok a hírek keringenek, hogy Házfelosztatás lesz még exlex-ben is, mi, bár ezeknek a híreknek nem adhatunk hitelt, mert nem lehetjük, hogy a király az alkotmányt, melyet esküjével erősített meg, megsértse, mégis mivel maguk a király tanácsosai dicsőesnek ezzel az eshetőséggel, kénytelenek vagyunk ezzel foglalkozni.

A szövetség ellenzék vezérő-bizottsága nevében kimondom, hogy az országgyűlés felosztatása törvénytelen, de minthogy ezt megakadályozni nem vagyunk képesek, a jogvédelem küzdelmet pedig a szövetség ellenzék emmiesetre sem hagyja abba, ennélfogva arra kéri a törvényhatóságokat, hogy az országgyűlés törvénytelen felosztatása ellen tiltakozzanak, de e tiltakozással egyetemben rendeljék majd el a választást, nehogy a nemzet meg legyen fosztva az ország és az alkotmány legerősebb védőitől.

Ha pedig elhatározzuk, hogy a választásokban részt veszünk, a vezérő-bizottság kimondandónak véli azt az elvet, hogy mivel az a cél, amelyre az ellenzéki pártok szövetség, t. i. a restitutio in integrum és a november 18-án elkövetett merénylőnek megtorlása még el nem éretett, az ellenzéki pártok szövetsége a választások alatt is fenntartandó még pedig akkép, hogy a szövetség pártok egymást, mostani kerületekben, meg ne támadják, sőt azokban egymást kölcsönösen támogatassák. A kormánytól elhódítandó kerületben pedig a kerület meggyőződése és hangulata szerint egyesült erővel lépjenek fel az egyik vagy másik ellenzéki pártéhoz tartozó jelöltek. Ennek megfelelőleg a kerületek kezdeményezéseket tiszteletben tartása mellett, a választási küzdelmet a központból egységesen intézik.

E célból a vezérő-bizottság azt javasolja, hogy a szövetség ellenzék egy bizottságot küldjön ki.

Javasolja továbbá, hogy a helyzetnek rövid ismertetése már most is bocsájtassék a közönség elé, melynek szövegét Főtűs Károly fogja előadni.

Felkéri a bizottság az ellenzék tagjait, hogy magukat saját kerületük állásáról tájékoztassák és arról jelentést tegyenek és a kormánypárti kerületekben is az ellenzéki akció megindíthatására az adatokat összegyűjtsék és a bizottságnak adják be.

Kéri továbbá a bizottság a párttagokat, hogy az e hónap 27-én este tartandó értekezleten megjelenni erkölcsi kötelességüknek tartassék.

A szövetség ellenzék többek felosztatása után az esetleg bekövetkezendő választások vezetésére az eddigi vezérő bizottság tagjait kéri fel és egyhangulag bizza meg. Egyhangulag a következő proklamációt fogadta el a szövetség ellenzék:

A kiáltvány.

Honfiktársaink!

A kormány megint elnapolta az országgyűlést. Királyi leirattal napolta el, hogy képviselők e házszabály alapján meg se nyithassák az üléseket és ne folytathassák tanácskozásait. Pedig nehéz kérdések megoldásának súlyos kötelessége áll előttünk. A költségvetés, az adó és katonateher törvényessége, a kormány felhatalmazása nélkül az új elején, melytől csak néhány nap választ el, törvénytelen állapotba jut az ország kormánzata.

Ezen kívül halasztást nem tűrő alkotmányos kötelességünk első sorban a kormány és házelnök felelőssége vonása, kik a novemberi gonosztettet szándékosan és előzetes összeheszeléssel elkövették, az alkotmányt lábbal tiporják, a törvényhozás békés munkáját meggátolták és a hazafilmek nyugalmát országsszerte gonoszul megzavarták és jövőnk iránt bennünk súlyos aggodalmakat keltettek fel. A felelőségre vonással együtt és egyszerre a jogfolytonosság visszaállítása és az alkotmány biztosítása lenne törvényhozái kötelességünk.

De az országgyűlés már november eleje óta nyugodtan nem munkálkodhatik, a kormány által folyton elkövetett újabb és újabb merényletek a nyugodt munkálkodást nem engedik, sőt a kormány kétségbe nem vonható bizonyossággal többféle módon olyan kijelentéseket tesz, hogy ezt az országgyűlést királyi elhatározással az új első napjában végleg felosztatja.

Alkotmánysszegő merényleteit ezzel is csak folytatja, sőt tetézi a kormány múltévi számadása és az országunk jövő évi költségvetése felett a törvényhozás már egyáltalán nem határozhat, ily határozat nélkül pedig az ország idelelőtti felosztatása alkotmánysszegő. De a kormány felelősségére a királyi eskü egyenes megszégése is lenne ez. A királyi eskü egyik fontos biztosítéka az alkotmány. A királyi esküre áhítattal és kegyelettel gondol a királyhoz mindig hűség magyar nemzet és azt szentnek és törhetetlennek tekinti. A királyi eskü megszégése szentegörös és hogy az bekövetkezhednek valaha

még ez a gondolat is bűn a király ellen és a nemzet ellen.

Ha azonban az új választások, melyeket alkotmányos körülmények közt annyira óhajtottunk most, noha alkotmányosságával mégis bekövetkezzenek, a küzdelemtől meg nem hátrálhatunk, nekünk minden törvényes és alkotmányos fegyverrel a megszerzett alkotmányt helyre kell állítanunk, meg kell védelmeznünk és utódaink számára becsülettel és tisztán fenn kell tartanunk. Küzdelemünk nehéz lesz.

Nem a házszabály módosítása, nem a tanácskozások szabadságának az obstrukció ellen biztosítása a kormány célja. Ezeket csak ürügyként, csak lekezlés céljából emlegeti a kormány. Ő némávis, harcra képtelenné akarja tenni nemzetünket, hogy a pénz- és a véradó kérdéseiben, az ugynevezett nagyhatalmi és birodalmi kérdésekben szavunkat és erőnket többé fel ne használhassuk. Ezért akarja intézményeink közé becsépszni az öten képviselős vitáztársat vagy ehhez hasonló hatalmy más intézkedést és ezért akarja karhatalommal a hazafias képviselőket a tanácskozás terméből kihuroolni és az országházból kizárni.

Akkora szabadságot igenis Szent István birodalmának is meg akar hagyni az országgyűlésen, amekkora Ausztria tartományainak megvan, de többet nem. Így akarja felforgatni 1848-at, az 1867-et is, hogy teljesé tegye a beolvastást.

Ezért folyik a harc. Ez a mi súlyos honfoglalódalmunk. Ez teszi nehézé köteleességünk teljesítését. A merényletet mindenütt e célra megkezdte már a kormány és az új választásokkal teljesen biztosítani akarja merényletének minden következtét.

Ily helyzetben a mai napon elszánt, lelkes egyetértéssel elhatároztuk a következőket:

1. A szövetkezett ellenzéki pártok által megrohabant alkotmányunk és állami létünk védelmére szövetségben maradnak a választások alatt is és a választások után is mindaddig, míg hazafias, szent célunkat el nem érjük — míg a törvényes és alkotmányos állapotot vissza nem állítjuk és míg az ország ellenségeit az ország kormányától el nem távolítjuk.

2. A politikai ügyek vezetésével a vezérbizottságot újól megbiztuk.

3. A választókerületekben a szövetkezett ellenzéki pártok mindegyike, elveinek értelmében fenntartása mellett az alkotmány védelmében egymást kölcsönösen támogatja és a kormány nyilvános jelöltjei, valamint a kormány által támogatott áll-ellenzéki jelöltek ellen is egész erővel és teljes egyetértéssel küzd.

4. Az egyik vagy másik kerületben netalán beálló beusó vitákat és személyi kérdéseket a vezérbizottság igyekszik kiegyenlíteni.

5. A törvényhatóságokat felhívja, hogy az országgyűlés törvénytelen feloszlata ellen tiltakozzanak és csak a tiltakozás után vagy ezzel egyidejűleg rendeljék el a választásokat.

Polgártársaink!

Szent az alkotmány! Legyen szent és komoly a harc is, melyet megmentéséért vívunk. Fegyverünk: a törvény, a rend, a hazafias elszánt buzgalom!

Éljen a haza! Éljen a király! Éljen az alkotmány!

Kelt Budapesten, a szövetkezett ellenzék 1904. évi december hó 19-én tartott értekezletéből; a szövetkezett ellenzék vezérlo-bizottsága: Kossuth Ferenc elnök, Tóth János jegyző, Apponyi Albert gróf, Bánffy Dező báró, Barabás Béla, Batthányi Tivadar gróf, Eötvös Károly, Gulner Gyula, Hock János, Holló Lajos, Justh Gyula, Polónyi Géza, Rakovszky István, Sághev Gyula, Szederkényi Nándor, Thaly Kálmán, Ugron Gábor, Vázsonyi Vilmos, Zichy Aladár gróf, Zichy Géza gróf.

A disszidensek.

Ma este a szövetkezett ellenzék közös értekezlete után gróf Apponyi Albert, báró Bánffy Dező, Kossuth Ferenc, Rakovszky István, Holló Lajos, gróf Zichy Jenő, gróf Zichy Aladár, Justh Gyula és gróf Batthányi Tivadar meglátogatták a Nemzeti Kaszinóban a disszidenseket és a késő éjjeli órákig erőtűt tanácskoztak arról, hogy az ellenzék választási haditervébe miképpen volna bevonható a disszidensek ügye is.

Darányi kerületből.

A főváros II. kerületnek függetlenségi pártya tegnapi értekezletén olyan határozatot hozott, melynek éle min ha minden ellenzéki szövetség dacára Darányi Ignác ellen fordulna. Az értekezlet ugyanis kimondotta, hogy arra az esetre, ha az a kormány védelméért folyó nagy harc s ezzel kapcsolatosan az országos ellenzéki érdek a kerületben oly ellenzéki jelölt támogatását tenné szükségessé, aki nem áll függetlenségi apon, a jelölt bizottság utasított arra, hogy a kerület többi ellen-

zéki pártjaival érintkezésbe lépve, oly jelölt jelöltetését járadozzék, akinek programjába fel van téve az önálló várméret és az általános szavazati jog.

A viték.

Nagyvárád három kerületében tegnap folyt le a törvényhatósági bizottsági tagok választása, mely a szabadelvűpárt győzelmével végződött.

Poszony vármegye közgyűlése a mai napon gróf Csáky Jenő indítványára és Földes Gyula, Bittó Béni és Bittó Dénes titlakozó felszólalása, valamint Kalona Mór és többek támogatása után 161 szavazattal 45 szavazat ellenében nagy lelkesedéssel bizalmat szavazott gróf Tisza István miniszterelnöknek, a szabadelvűpárt hazafias magutartása ferelett örömet fejezte ki és az ellenzék december 13-iki viselkedését elítélte. Valhányszor a szónokok a kormányt emlegették, a közgyűlés lelkes éljenzésbe tört ki.

Abauj-Torna vármegye törvényhatóságának állandó választmánya ma délután közgyűlést tartott, melyen egyhangulag elfogadták gróf Hadik János és társai azon indítványát, mely szerint a törvényhatóság kimondja, hogy a november 18-iki erőszakos eljárásban az alkotmányos jogoknak súlyos megsértését látva, azt a leghatározottabban elítéli és a jogfolytonosság s a jogrend helyreállítására iránt a képviselőházzal feliratot intéz. Ezt az indítványt, melyet egyhangulag fogadott el az állandó választmány, a vármegye holnap tartandó közgyűlésén nyújtják be.

Hervaró vármegye közgyűlése szótöbbséggel bizalmatlanságot szavazott a kormánynak.

BELFÖLD

A német kereskedelmi szerződés. Tegnap délután a miniszterelnökségi palotában Tisza István gróf miniszterelnök elnöklésével a Németországgal kötendő kereskedelmi szerződés tárgyában értekezlet volt, amelyen osztrák kérésről Call báró kereskedelmi és Buquoi mári földművelésügyi, magyar részről pedig Hieronymi Károly kereskedelmi és Tallida Béla földmívelési miniszterek vettek részt. Az értekezlet amely esti fél 11 óráig tartott, teljes egyetértést eredményezett a magyar és az osztrák kormány közt azon alap tekintetében, amelyen a Németországgal kötendő szerződést illetően a tárgyalások folytathatók volnának. Továbbá abban is megállapodás történt, hogy mind magyar, mind osztrák részről két-két szakelőadó a legközelebbi napokban Berlinbe utazik, hogy az ottani szakköröknek szóbeli felvilágosításokkal szolgáljanak, illetően, hogy az ottani felfogásról a magyar és az osztrák kormányt tájékoztassák.

Ezt a miniszteri értekezletet több órai magyar minisztertanács előzte meg, amelyen a kabinet valamennyi tagja résztvett.

Belső jelentik, hogy a magyar és osztrák megbízottak holnap Berlinbe utaznak a német kereskedelmi szerződés dolgában. Szerdán a német kormány megbízottaival tanácskozásra ülnek össze, amely ezuttal a megegyezés reményesével bíztat.

KULFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, december 19.

Hosszabb idő után a pétevári kormány ismét több jelentést tesz közzé, melyekben Stösszel tábornok értesítette a cárt a Port-Arthur körül november 20-ika és december 10-ike között lefolyt csatáiról. Ez idő alatt, tehát majdnem három héten keresztül a 203 méteres dombért, vagy mint Stösszel nevezi: a Magasdombért és az északi erődítésekért folyt a küzdelem. A japánok a Magasdombot december 6-án véglegesen a hatalmukba kerítették. Ezzel egyidejűleg folytatták a japánok a város, a kikötő és az orosz hadihajók bombázását. Stösszel tábornok, aki ismételtén kifejezést adott bámulatának az orosz védőcsapatok és vezetőik hősiessége fölött, kénytelen az ostromló

japánok kiváló bátorságát is elismerni, amidőn a császárhoz intézett jelentésben kiemeli, hogy olyan heves ostromot még nem intéztek a vár ellen, mint az utóbbi időben. Ha sikerült is az oroszoknak a legtöbb támadást visszaverniük, a Magasdomb december 6. óta véglegesen a japánok birtokában maradt. Ez a nap különben is vézetes jelentőségű az ostrom történetében. A vár védelmének az intenzívása ezzel a nappal megtört. Stösszel maga is beismeri, hogy a Magasdomb bevétele folytán a város nagy része és az egész kikötő védtelenül ki van szolgáltatva a japánok ágyutüzének és hogy a port-arthuri kikötőben vesztelő orosz hadihajók legnagyobb része elpusztult. Csak egy ép hajó maradt még Oroszországnak a hajdan hatalmas keleti-tengeri flottából, a Szebasztopol. Most japán forrásból érkező hírek ennek a hajónak a pusztulását is jelentik, torpedótámadásoknak esett áldozatul. Ezzel azután, ugy lehet, az orosz hadilobogó végképpen eltűnt a keletázsiai vizekről.

Port-Arthur ostroma.

London, december 19.

Csiből jelentik: Miconov őrnagy, a ki a kétszázharom méteres domb körül folyt küzdelemben résztvett, ideérkezett és azt beszéli, hogy ez a küzdelem volt eddig az egész háborúban a leghevesebb és legvéresebb. A japánokat óriási veszteségek érték. Egész századok hullottak el, de az ostromot újra kezdték, hogy a dombot elfoglalják. Végül a másik erősségük tüze kényszerítette őket a visszavonásra. Majd mégis másodsor és harmadsor is rohamra indultak. Elestet a zászlóvivő, majd utána nyolc más japán, a kik a zászlót átvették. A harmadik rohamnál a japánok a közelben lévő fa- és szénraktárt fölgyújtották. A szél a lángot és a füstöt az oroszok ellen vitte, a kik kénytelenek voltak visszavonulni. Miconov azt is jelenti, hogy Port-Arthurban minden csendes. A helyőrség tíz nap múlva várja a balti hajóhal megérkezését.

A Standard jelenti Tokióból tegnapi: Az ostromló hadsereg jelentéséből kitűnik, hogy a helyőrség helyzete elkecsereedett. Az ostromló munka az északi erődítések szemban annyira előrehaladt, hogy a japánok csak tízenél méternyire vannak az orosz állásoktól. Tokiói távirat jelentése szerint az oroszok a port-arthuri kikötőben elhagyták a Perevjet, Poltava, Pohjeia, Pallada, Baján, és Retvizán nevű hadihajókat. A japánok minden hadművelete a Szebasztopol ellen irányult. A japánok két torpedónaszádot vesztettek. Egy csiből távirat szerint a port-arthuri helyőrség meg van róla győződve, hogy még nagyon sokáig képes lesz az ostromnak ellentánni. A japánok eddig halvanzer embert vesztettek el Port-Arthur körül és ha az ostromot a végleges sikerig folytatni akarják, akkor legalább még egyszer annyi embert fognak elveszíteni. A japánok még nemrég azt remélték, hogy a port-arthuri orosz flottát elfoglalhatják s hogy az orosz hajókkal flottájukat erősíthetik. De aztán föl kellett hagyni ezzel a reményükkel s ez volt az oka annak, hogy az orosz hajókat összebombázták.

Stösszel jelentése.

Pétevár, december 19.

Stösszel tábornok a következőket jelenti:

November 30-ikán. A japánok 27-ike óta hevesen lövöldöznek a Magasdombot és folytonosan rohamokat intéznek a magaslat ellen. Rohamaikat mind visszavertük.

December 2-ikán. A tízen két napos ostromot, amely a múlt hónap 20-án kezdődött, ma éjjel végképp visszavertük. Örömmel jelenthetem, hogy csak felségéd hős csapatai tudtak ilyen hőstettet tanusítani. Még soha sem volt ilyen heves roham. Az ostrom visszavérében különösen közreműködtek Konradenko, Nikitin és Gorbadoszki tábornokok, Immann és Stretinkov ezredesek, Naumakov és Gandurin alezredesek. Ezeknek a tiszteknek és tengerész-katonáknak köszönhetjük, hogy Port-Arthur ezuttal is ellent tudott állni a japánoknak. A togylok és kinaiak adatai szerint a japánok legalább huszszor embert vesztettek. Kérem felségédet, valamint anyáinkat, a cárnőket, imádkozzanak érünk, mert másdolguk szemléltetést biztosítja nekünk az egek vedel-

mét. Mint felségéd főhadsegéde, felségéd nevében kifejeztem a csapatoknak a cár köszönetét.

December 5-én. Tegnap reggel 7 órakor megkezdtek a japánok összes haderejük összehívásával a Magasomb megostromlását. Tizenegy és tizenhat-hüvelyes ágyúkkal bombázták. A heves küzdelem egész nap tartott. Az ostromot háromszor visszaverték. Estefelé a japánok mégis megszállották a dombot, a melyre azonnal fölláttak két gépfegyvert. A sebesültek között van *Cervinski* egészségügyi felügyelő és *Butuszov* alezredes.

December 10-én. A japánok 6-án megszállották a magasombot. A kikötőben levő hajóinkat tizenegyhüvelyes lövegekkel megrongálták. *Cervinski* tábornok behalt seibe. A csapatok magatartása és szelleme kitűnő.

Stösszel és Nogi levelezése.

Tókió, december 19.

Stösszel tábornok a kóránzi bajok dolgában a következő levelet intézte Nogi tábornokhoz:

Van szerencsém tudatni, hogy kórházainkat, amelyek a Vöröskereszt lobojáról könnyen fölismerhetők, tűzérsegült bombázta. Tűzérsegült állásaihoz ezek a zászlók láthatók. Kérem, tiltsák el a bombázást. El lépett azért teszem, mert nagyrabecsülöm bátor, hős csapatainkat, amelyek dicsően küzdöttek katonáik ellen; most sebesülten fekszenek a Vöröskereszt kórházainban. Japánok is vannak a hősök között.

E levél után Stösszel tábornok a következő tartalmu második levelet küldte:

Ezennel megbízom *Baronovot*, a Vöröskereszt-kórházak igazgatóját, hogy folytasson tárgyalásokat excellenciáddal az iránt, hogy kórházainkat az ostrom közben kímélje meg. Főöslegesen említeni, hogy elismerem azt a jogát, hogy operációinak sikereit elősegítse.

Nogi tábornok feleletét a megállapított helyen adadta. A felelet a következő:

Van szerencsém ott arról biztosítani, hogy a japán hadsereg, amely tekintettel van a humanizmusra és a szerződésekre, az ostrom kezdete óta szándékosan sohasem tüzelt a Vöröskereszt zászlóval ellátott épületekre és hajókra. Az erősség legnagyobb része nem látható és amint tudja, nem minden löveg éri el a kívánt célt, annál kevésbé, hogy a hosszú, bátor ellenállás következtében az ágyúk eltérése mindig nagyobb lesz. Legnagyobb sajnálatommal fejezem ki azon, hogy *szándékunk ellenére nem a kiválasztott célokat találták ágyúink*. Maradtam kiváló tisztelettel Nogi.

A keleti flotta.

London, december 19.

A japánok a múlt hét közepén huszonöt hadihajót koncentráltak Daini mellett és hír szerint ennek a hajóhadnak egy része már *el is indult a balti flotta elé*. A japánok most már, miután a port-arthuri orosz flottát elpusztították, csupán néhány ágyuval felszerelt kereskedelmi hajót hagytak a kikötő előtt az ostromzár főnartása végett.

A mandzsuriai harctér.

Pétervár, december 19.

Az orosz vezérkar hivatalosan közölte, hogy a japán haderőről szóló kimutatást, amely szerint 219,000 ember van táborban 816 ágyuval, a területiális hadsereg 110,000 főnyi 318 ágyuval. A hiányok pótlása a belföldi csapatok közül nehezen halad.

Nagy feltűnést kelt a *Novoje Vremja* cikke, amely az orosz hadsereget kiéhezett, rongyos, meztelenségben csordának mondja.

Birilev nyilatkozata.

Pétervár, december 19.

Birilev tengernagy, akit a harmadik orosz flotta parancsnoka gyanánt emlegetnek, ezt írja a *Novoje Vremjének*:

Minden elveszett nap a harmadik hajóraj felszerelésénél véte, minden elveszett hét bűn. Minden erőnk meg kell feszítenünk. — *Birilev* egyébként azt hiszi, hogy *Rosdesztvecsanski* egymaga is leverheti az ellenséget. *Tojo* flottája erősen meg van rongálva, *Rosdesztvecsanski* hajói sérteletlen és lezagyorság a szellem hatja át, amely egy fejedelemégből a mérhetetlen orosz birodalmat teremtette meg. Hír szerint a harmadik hajóhad január 23-án indul el Kelet-ázsia felé.

HIREK

Művésznők kiállítás.

Van Budapest társaséletében egy kis modern asszony-felekezet, melyet nagy általánosságban komolyabb elemnek szoktak nevezni. A mulató világ keveset tud felőlük, hanem mikor munkáról van szó, nem egy olyan név kerül ki közülök, melyet a kritika éppen olyan elismerésben részesít, olyan komolyan megbecsül, mint egy kiválóbb férfi nevét.

Ez a kis munkarész felekezet, melyhez óriási mértékben csatlakozott az előkelő társaságok szépért lelkesülő asszonya, egy év előtt egyesületi alapot a *Művészet és Művelődés* tiszteletére s elnökök választotta *Huszár* Ilona bárónőt, kinek minden érdeme megvolt arra, hogy egy ilyen komoly célú szövetséget vezessen. Társelnöknek *Pejacsevics* Jolán grófnőt nyerték meg, ki maga is számottevő festőnő azon kívül, hogy a főúri társaság egyik kimagasló alakja. És az egész szövetség koronájáért megtörtént végre az, hogy *Augusta* főhercegnő védelmébe fogadta azt a munkálkodást, mely ebben a szövetségben készül.

Igy indult meg a *Művészet és Művelődés* nevű egyesület a maga nemes célja felé, hogy művelvén szorgalmasan a művészeteket: a festést, szobrászatot, zenét, irodalmat, az ismeretterjesztést, iparművészetet, kiállításokat, zene-estéket, felolvasásokat, bazárokat rendezése által terjeszse női körökben a művelődést. Az egyesület anyagi segítségéről, melynek alapjából egykor majd a művészetek szegénysorsu tehetségeit gyámolítja, tanulmányutakat tesz lehetővé stb. az a lelkes pártólás gondoskodik, melylyel az egyesületet az előkelő — szüetere és szellemre egyaránt előkelő hölgyek részesítik. Az egyesületnek ma már ötszázán felül van pártólás és működő tagja s ez a nemes létszám minden egyes alkalommal, mikor komoly munkájának jelét adja, rohamosan emelkedik. A budapesti társaság érti és meg tudja becsülni a nők munkálkodását.

Egy év óta több ilyen alkalma volt a társaságnak arra, hogy érdeklődését kifejezze. Az egyesület felolvasásait, zene-estéit mindig előkelő s nagy számu gyűlekezés tüntette ki. Most pedig az első kiállítás nyújt alkalmat arra, hogy virágokkal díszített s műtárgyakkal ékes termeiben a délutáni órákban olyan társaságokat lássanak itt, melyeket soha senki sem lát kévéházbán.

Ez a kiállítás december első napján nyílt meg a Klotild-palotában. A kiállítás védelmét ismét *Augusta* főhercegnő terjesztette ki erre is, míg a vezetés sok tapintatot követelő munkáját, mondhatni: művészetét, *Pejacsevics* Jolán grófnő vállalta el. A rendezés lelke, az élető, a virágzásra törekvő mozgó erő azonban *Sárosvy* Bella lelt, ez a művészlelkű fiatal ur leány, kinek egykor nagy érdeme lesz abban, ha majd náunk is kifejlődik egy megtisztult, lehiggadt, ideális feminizmus. Mindent, ami ezen a kiállításon izést jelent, ő teremtet *Orth* Ambrusné segítségével, aki a díszletet festette s *Wiegand* Ede támogatásával. El kell ismernünk, hogy ez az asszony munkák kiállítására egyszerűen s finom asszonyok hajléka is. Hozzájuk illő minden tekintetben.

A tárlaton természetesen képek dominálnak. Itt vannak: *Szegedi* *Maszkák* Jenőné, *Böhm* Ritta *Undi* *Mariska*, *R. Hirsch* Nelli, *Bruck* Hermína, *Hilbert* Irén, *Strobl* Zsófia, *Brannecker* Stina, *Zichy* Leona grófnő, *Stark* Teréz, *Pejacsevics* Jolán grófnő stb. Tárlatokról ismert névsor ez, melyet az új érdekes nevek sűrű sorokban bővítenek ki.

A képeketté mennyiségben még fölül is mulják a műtárgyak, melyeknek készítése minden munka közül kiválik arra a célra, hogy asszonyi kéz foglalkozása legyen. Ebben a sorozatban találjuk azokat a bájos majolika-aprócskékat, melyeket maga *Augusta* főhercegnő tervezett. S ezenkívül felszálhatlan mennyiségűt a selyemszövés, bársony-égetés, a gobelin-estés, fa-estés, a művészi himzés, a bőr-estés, lamészés, porcellán-estés stb. apróbb, nagyobb remekeinek, melyeket *Kabay* Danielnő, *Orth* Ambrusné, *Treitl* Puterné, *Myrkovszky* Jenőné, *Undi* *Mariska*, *Katona* Béláné, *Legányi* Aranka, *Hirig* Sareta, *Korányiné*, *Lorenzóné*, *Kelatiné* ne-

vet olvassuk még igen sok más s nagyon érdekes név társaságában.

És ezek a finom ízléssel, tudással, szorgalommal kiállított tárgyak mind arra várnak, hogy az asszony egyetlen igazi világot: az otthon díszítsék. Odaválók a képek, a műtárgyak, melyek a remek vázák, képeretek, párnák, takarók, nappel alakjában lepik el az asztalokat. És odaváló a könyv is, melyet a *Művészet és Művelődés* ez első kiállításán sorozott be, a megbecsülni megvenni való lakás-díszek közé. Ezeken a tárlaton most még csak egy írónő fog szerepelni s a kezdet szokatlanságait azzal kedveltetik meg, hogy a jótékony tudatával anyhitük a könyvért kiadott pénz bántat. *Sz. Nagall* Janka új könyvének, a *Szerelmes asszonyok*-nak ötven százalékát a segélyalapra adják. De az első fecskét majd követi a többi 10 sűrűbb csoportokban és a *Művészet* és a *Művelődés* tárlaton dívatba fog jönni a könyvvásárlás.

Budapest, december 19.

— **Személyi bír.** Fraknoi Vilmos püspök, a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője hosszabb tartózkodásra Rómába utazott.

— **Újév az udvarnál.** Az évforduló alkalmából évente szokásos újévi gratuláció december 31-én délelőtt lesz a budai királyi várpalotában. Az üdvözléseket *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagya és felesége veszi át. *Apponyi* gróf udvarnagya, aki betegsége miatt utazott Abbaziába, már teljesen jól érzi magát és e hó 30-án érkezik vissza családjával együtt Budapestre.

— **Ferenc József-rend.** A király Fehér Mihálynak az antwerpen osztrák-magyar segélyegylet elnökeinek, magyar állampolgárnak buzgó és közhasznu tevékenysége elismerésül a *Ferenc József-rend* tiszti keresztjét adományozta.

— **A tiszviselők a minisztereinknél.** Tiszta István gróf minisztereink szerdán, e hónap 21-én délután 4 órakor a minisztereink palotájában fogadja az Állami tiszviselők országos egyesületének küldöttségét. A küldöttség a gyűlés határozatából kérvényt nyújt át a minisztereinknek, amely tudvalevőleg a kisebb fizetésű tiszviselők anyagi helyzetének javítását célozza.

— **Kohi püspök Rómában.** Dr. Kohi Medárd püspök dr. Nemes Antal budavári apátplébános kíséretében tegnap este Rómába utazott, hogy a pápa előtt az évforduló alkalmából tolmácsolja *Vasváry* Kólos bíboros hercegprímás szerencsekívánatait. *Kohi* püspök január 15-ig marad Rómában, hogy részt vehessen a magyar szentek felavatás szertartásaiban és egyéb egyházi ünnepségekben.

— **Titkos tanácsosi eskü.** Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt eskette föl *Bende* Imre nyitrai püspököt titkos tanácsosi minőségében. Gróf *Goluchowski* külügyminiszter és báró *Gudenus* főkamarmester jártak el az ünnepies szertartáson.

— **József Agost főherceg vadászata.** József Agost főherceg kisenői uradalmában és mezőhegyesi bérlet területén most fejezték be az őszi, illetőleg téli nagy vadászatosát, melyeken részt vettek a főhercegen és nejeen kívül *Konrad* bajor herceg, *Koburg* főherceg. A vadászati december 12-től december 17-ig, hat napig tartott és naponta tíz-tizenket pusks vett benne részt. Az idő, bár egy párszor csepergett, meglehetősen kedvező volt, a vadászati eredménye pedig felülmúlt minden várakozást. *József Agost* főherceg egymaga 1176 vadat lőtt, *Augusta* főhercegnő, 462 vadat ejtett el.

— **Költők emlékünnepe.** Jépp emlékünnepe rendezett a nagyrőcei állam. polgári iskola *Gyöngyössi* István halálának 200-ik évfordulója alkalmából. *Makkfalvi* Ferenc tanár teloavasást tartott Gyöngyössi életéről majd tájképzést nyújtott arról, hogy a *Széchy* Mária híres kalandjait miképpen fogalkoztak a költők. Az ünnepély legszebb pontja *Déczy* Lajos „*Széchy* Mária” című színművének bemutatása volt. Az előadásokat vidám táncmulatság követte.

Debrecenben a *Csokonay-Kör* elhatározta, hogy az 1905. január 29-én tartandó szazados ünnepély alkalmára Csokonay-kiállítás rendez a költő összes műveivel, kézírataival s egyéb rá vonatkozó emlékekkel és ereklyékkel.

— **Roosevelt Alice eljegyzése.** Párisból jelentik, hogy az ottani svéd követ megcáfolta azt a

Londonban terjesztett hírt, hogy miss Roosevelt Alice menyasszonya lett Gusztáv Adolf svéd hercegnek.

Nagy alapítvány. Grácból jelentik, hogy Kottulinsky grófnő bejelentette az országos tanácsnak, hogy elhunyt férje, gróf Kottulinsky Albert emlékére, egy stájerországi üdülőház építésére 600.000 koronás alapítványt öhajtat, ha ezt az alapítványt örökidőkre térjéről nevezik el. Az országos választmány egyelőre köszönetet szavazott a nagylelkű ajánlatáért és a tartománygyűlés elő fogja terjesztani az ügyet.

A toszkánai nagyherceg beteg. Salzburgból táviratozzák, hogy a toszkánai nagyherceg súlyosan beteg és állapota nagy aggodalomra ad okot. A nagyhercegen már egy esztendő óta mutatkoznak az aggkórság jelei. Mind a két lába meg van bűnülve és már hónapok óta nem tud járni.

Huszonöt év. Hartig Sándor miniszteri osztálytanácsos, a kereskedelmi minisztérium közúti műszaki ügyosztályának vezetője, most töltötte be állami szolgálatának huszonötödik esztendejét s ez alkalommal egy ügyosztályának tagjait, mint az állampépítési hivatalok tisztviselői lelkes ünneplésben részesítették. Az ünneplés a minisztériumban kezdődött délelőtt, ahol az ügyosztály tagjainak érzelmeit Szántó Albert miniszteri osztálytanácsos tolmácsolta és remek albumot nyújtott át az ünneplésnek az ügyosztály tagjainak arcképeivel. Délben az építési hivatalok kiküldötti tisztelőivel a Mémóriák és Építész-Egyletben, melynek nagytermét szőpen felszítették ez alkalomra. A szónok Buesi József műszaki tanácsos volt. A mémóriák karértékes antik álló órák nyújtották át a jubileumi kérdőket a Hungária földszinti termébe ünnepi lakoma volt, melyen résztvett Czékólszky Aurél miniszteri tanácsos is.

A kisebb tisztviselők karácsonya. A X. és XI. fizetési osztályba tartozó nős állami tisztviselők, továbbá az altisztek és szolgák karácsonyi ajándékkal megkapják a drágasági pótlékot. A tisztviselők részére ez évben 60 koronát, az altisztek és szolgák részére harminc koronát utaltak ki a minisztériumok. A budapesti állami alkalmazottak ez összegről szóló nyugtákat már ma beadták.

A nemesség kötelez. Szomból táviratozzák: Pfeiffer Bódog soproni nagykereskedő abból az alkalomból, hogy maga és két testvéröccse magyar nemességet nyert, ma 40.000 koronát adott át Töpler Kálmán polgármesternek a siketnémák soproni intézete számára.

A műkedvelő kiállítás zsúrja. A királyi bérpalotában levő jótékony célú műkedvelői kiállítás vasárnap délután ut a második zsúr, amelyen ismét nagyszámú előkelő közönség volt jelen. Ott voltak többek között: Edelheim Gyulai Lipótné báróné, gróf Almásy Györgyné, gróf Andrássy Tihamárné, gróf Vay Adámné, gróf Zichy Béláné és még igen sokan. Mint háziasszonyok ezáltal a következő urhölgyek szerepeltek: Bayer Béláné, dr. Henszmann Kálmáné, Medek Vinczéne, Murgittay Tihamárné, özvegy Palszky Ferencné, Schwarz Félikné, báró Torday Viktorné, Henszmann Jolanná, Medek Annuska és Bözsike, Schwarz Juliska és báró Torday Zeina. A legközelebbi zsúr szerdán délután lesz, amikor Lobkovits Rozsó hercegné és báró Edelheim Gyulai Lipótné lesznek a háziasszonyok. A zsúron meghívó nélkül bárki részt vehet. Belépődíj 1 korona, melynek ellenében minden látogató egy csésze teát és süteményt kap.

A forrongó Muszkaország. Oroszországról van szó, ahol a zemsztvo-kongresszussal indult reform-mozgalom a cár most egy hatalmas nyilatkozatával várakozóan elnyomta. A teli palotában csütörtökön ugyanis koronatanács volt, ahol a cár meghallgatta a liberális és reakcionárius nagyhercegek véleményét; aztán kijelentette, hogy ő autokratia váratlan örökölt és kötelességének tartja, hogy azt változatlanul adja át fájának. Másnap a sajtócenzúra figyelmeztette a szerkesztőket, hogy a zemsztvo-kongresszus ügyének minden további megbeszélését bármilyen úton fogják időzni. Mára várják a cár nevezetű alkalmából kibocsátandó manifesztumot, amelyről azt hiszik, hogy senkit sem fog kielégíteni. A manifesztumban a cár felszólítja a lakosságot, hogy cörmes reményekkel hagyjon föl. — A Post-nak a következőket jelentik Pétervárról: A kocka eldőlt. A cár meglagadta az államvadász megváltoztatásához való hozzájárulását. Ezt Mirsky herceg belügyminiszter befolyása

alán létezően elvértékesen megvalósította. — az orosz népek alkotmányt szeretnek; az ő programja csupán arra szorítkozott, hogy oly reformok szükségességéről meggyőzze a cárt, amelyek a cári autokrácia alapját meg nem döntik. — Moszkából jelentik, hogy ma délután a főúton három ezer főnyi tömeg tüntetett. Főképpen egyetemi hallgatók és nőhallgatók, akik forradalmi dalokat énekelték. A tömeget a rendőrség fegyverrel oszlatta szét. A tüntetők a szomszéd utcákba menekültek és tovább zajongtak. A közönség tartózkodással fogadta a tüntetést.

Kiállítás a Vigadóban. Vasárnap délelőtt nyitotta meg Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a magyar iparosok kiállítását a Vigadó földszinti terméiben. A minisztert a kiállítás vezetője, Dániel Ernő bárónő fogadta, s ő vette körül az egyes csoportokhoz. Sokat időzött a miniszter a fő-szűkölnél, a gyöngyházgomb-készítőknél és a szirma szőnyeg- és csinálók csoportjánál, akiknek munkálkodását a közönség is nagy érdeklődéssel szökta nézni. Megnézte a miniszter a kiállítás többi csoportját is, s különösen tetszett neki a magyar gyermekjáték-gyűjtemény, a néprajzi babák csoportja és a zománcos munkák kiállítása. A miniszter megnyitó beszédében üdvözölte a kiállító iparosokat. Örömmel tapasztalta, hogy a magyar iparosok ilyen ügyes módon hozták közelebb munkájukat a közönséghez; meg van győződve róla, hogy a közönség, ha megismeri ezeket a szép és olcsó árukat, nemcsak ezen a kiállításon juttatja jó vásárhoz a kiállítókat, hanem a kereskedőket is kényseríti, hogy magyar iparcikkeket tartsanak. S valóban, még a miniszter jelenlétében több kereskedő a jobb bevásárlást tett a kiállításon. A megnyitó ünnepében nagyszámú meghívott közönség volt jelen, ott volt Csiky Albiné grófné is, akinek szintén van része a kiállítás rendezésében. A miniszter végül megköszönte Dániel Ernőnek a kálauzókat és megígérte, hogy érdeklődni fog a kiállítás további fejlődéséért. A kiállítás számára még egy termet megnyitnak legközelebb s ezért még néhány iparos kaphat helyet teljesen díjtalanul, ha a kiállítás rendezőségén jelentkeznek. A közönséget sem szabad belépődíjat s a vásárlást nem kötelező.

Pöszögabiró-jelölés. A gödöllőjárás főszolgabírói állására, amely Kapczy Vilmos halálával megüresedett, a minap Podmanický Géza báró elnöklésével tartott járási értekezlet egyhangúlag Hejdlér Odón dr. díszlelteli főszolgabírói jelölése. Az elsőosztályú szolgabírói állásra Tóhy István szolgabírói jelöltek, szintén egyhangúlag.

Garázdálkodó huszárok. Rettenetes eset hírt jelent a városi tudósítók távirata. A városban verekedő természetű okán régóta rettegett alak a két Jeszenszky-fiu. Hetek előtt történt, hogy több huszártiszt alaposan elpáholta a garázda legényeket és ezek véres bosszút esküdtek. Az egyik Jeszenszky, Sándor, ma délután öt órakor a feyház előtt találkozott Vámos István huszárral, s a nála lévő kalapácsal rárontott és addig verte, amíg a huszár a keze alatt meghalt. Amikor a kaszárnyában a katonák megtudták társuk siralmas végét, kiadták a jelszót, hogy kirohanást intézzenek az utcára és minden civilt levágnak, csak a nőket kímélik. A szót tett követte. Kirántott karddal rohantak végig a Vásár-utca a huszárok, s a nép sorában iszonyú pánik támadt. A garázdálkodó katonák több ártatlant súlyosan megsebesítettek. A rendet csak a katonai kirendeltség tudta helyreállítani. A gyilkos Jeszenszky-fut a postvidéki törvénytöréséért fogházába szállították. A meggyilkolt Vámos István nőgárdi ember volt, nős és vagyonos.

Marcell Habert Párisban. A számuvezésből visszatért Marcell Habert nacionalisták lelkesen fogadták legnap politikai barátait. Ma azt jelentik Párisból, hogy amikor Habert a pályaudvarról a városba hajtatott, több összeütközés és letartóztatás történt. Szállásához érkezve, figyelmeztette Habert a tüntetőket a maga és Déroulde nevében, hogy nyugodtak legyenek és azt mondta, hogy azért jött Franciaországba, hogy boicszótat kérjen. Felszólította a tömeget, hogy menjen csöndesen a Szent Pál-csarnokba, hol nagygyűlés lesz. Erre a tömeg csöndesen szétoszlott. A gyűlésen Galli a hazafias liga vezetőjét ismét Habert kezébe tette. Habert örömeinek adott kifejezést azon, hogy Párisba visszatérhetett és sajnálkozik azon, hogy Déroulde-t számkivetésben hagyta. Majd kijelentette, hogy kész programmal érkezett vissza. A parlamenti blockot keményen vádolja és azt tartja, hogy a nacionalis-

erők arra, hogy határozott kampányt kezd-hessenek a számkivetettek érdekében. Hozzátette, hogy az állami bíróság előtt folytatott perben a rendőrség olyan üzelmeire jött rá, amelyek alapján van oka perének revízióját kérni. A gyűlés napirendet fogadott el, amelyen kifejezést ad a számkivetettek iránt érzett szimpátiájának és helyesli az amnesztia elérése végett kezdődő kampányt.

Bidegain meghalt. Egy francia vidéki lap ezt írja, hogy Bidegain, a párisi Grand Orient szabadkőműves-páholy titkárárt holtan találták Kairóban. A város egyik szűk utcájában, egy erkély rücszóján lógott a holtteste, a Kasr-el-ajn külvárosától néhány lépésnyire. A nacionalisták szerint Bidegain a szabadkőművesek fölakasztották, hogy megtorolják árulását. Bidegain tudniillik egy millió frankért eladta a Grand Orient-páholy levelezéseit a nacionalistáknak és ezzel kiszolgáltatta a denunciaciók kampány anyagát is. Bidegain aztán megszökött Kairóba, ott lelkiismereti furdalások bántották és vissza akarta küldeni a Judás-pénzt. Ezen aztán összeveszett francia barátjaival. A holttesten egy szurt sebet is találtak, amiből azt következtették, hogy Bidegain csak halála után akasztották az erkélyre.

Maimonidesz emlékezete. Az izraelita magyar Irodalmi Társaság holnap, kedden délután hat órakor, a pesti izraelita hitközség síp-utcai épületének dísztermében Maimonidesz, a nagy zsidó vallásbölcsész halálának hatszázéves évfordulójának emlékére ünnepélyt rendez. Az ünnepélyen dr. Baehar Vilmos szemünetáriumi tanár tart előadást Maimonidesz és Rasi címen, majd pedig dr. Klein Mór nagybeszereklő íróbari, Maimonidesz műveinek fordítója és ismeretelő ismerteti Maimonidesz életét.

A médium halála. Két évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett Berlinben az a pör, amelyben Roth Anna spirítusista médium volt a vádlott. A tárgyalás folyamán kiderült, hogy azok a spirítusztikus mutatványok, amelyekkel Roth asszony hosszú ideig hámulataca ejtette híveit, csaláson alapultak. A törvényesek másfél esztendő börtönrre ítélté a csalánót, aki le is ülte büntetését. De ezután sem hagyta abba spirítusista mutatványait, amelyek teljesen alá-esták egészségét. Most azután véje Söllim gimnaziumi tanár lakásában meghalt.

Lefestett női szemek. Az angol előkelő társaság újabb boldogsága, hogy nők miniatúr képeket festenek szemekről, lehetőleg előfentcsontúra. A most beálló karácsony nagyban termeli ezeket a képeket, amelyek mint a „legizélesebb” karácsonyi ajándékok fognak szerepelni. Sok úri nőnek bizonyára egész gyűjteménye lesz ismerősi szeméiből. A képek természetesen nagyszámban készülnek és külön szemfestők fogják azokat megfesteni. Ezek azt állítják, hogy az egész világon nincs olyan szempar, amely hasonlítana egymáshoz. Ezt valószínűleg üzleti érdekből mondják. Akik egész flom képet akarnak, azok briliánsokba foglaltatják. A királyné szeméit is, továbbá Piesz hercegné és a szocialdemokrata érzelmi Warwik grófné szeméit is „a piacra” vitték. Kétségtelen ez a divat nem is egészen új, mert a hölgyek már a 18-ik században lefestették a szemüket.

Egy alezredes halaste. Székesfehérvárról — mint tudósítók táviratozza — súlyos balaszt érte ma Hancsó Ede alezredest, a hatvankilencedik gyalogezred hadkiegészítő parancsnokát. Az alezredes a sorsúli gyakorlóterőn lovával egy árkot akart átugratni, a 10. azonban eléest és maga alá temette lovasát. Az eszméletlenül fekvő, orrán, száján vérző alezredesnek katonák siettek segítségére. Hancsó balkarját törte és belső sérüléseket is szenvedett. A súlyosan sebesült alezredest kocsin a csapatkórházba szállították. A szerencsétlenül járt törzstiszt iránt általában a részvét.

Kontli József tolvaja. Kontli Józsefnek, a Király-színház népszerű karmesterének még a nyáron ellopták negyász koronát érő aranyóráját. A rendőrség azóta egyre kereste a tolvajt; most végre megállapította, hogy Hermet József trieszi születésű huszonkét éves pincér lopta el az órát. A rendőrség azt is megállapította, hogy a tolvaj — megszökött. Kontli József tolvaját ennél fogva ország-szerte közik.

Merényelet után öngyilkos. Kis János nap-számost néhány ittas ember megtámadta tegnap, a Mester-utcában és összeeszküta. Kisek a jobb kezéről levették az ujjait a támadók Kis annyira elkieseredett, hogy munkaképtelenné lett, hogy melbe szurta magát. A mentők a szent István-kórházba vitték a súlyosan sebesült munkást.

— **Az orlénsi szüz rokonai.** Ujabbban Franciaországban sok szüz eskü megint Jeanne d'Arc-ról, az orlénsi szüzről. Egy franciaországi vidéki lap megírja, hogy Boulogneban még ma is élnek a híres harcos hajúak rokonai. A rokonságot könnyen meg lehet állapítani: Colet de Perthesnek, Jeanne d'Arc nagybátyjának egyes leszármazottjai a Bucher de Crèvecoeur család tagjai. Armand Boucher de Crèvecoeur 1827. február 14-én nőül vette Jeanne Victoire Isnardi kisasszonyt, akinek atyja Jean Baptiste Isnardi a boulognei városi tanács tagja volt. Ebből a házasságból két gyermek származott. Anatol és Noémie Anatole a múlt század közepén nőül vette Roverre de Sericourt kisasszonyt s e házasságból számos gyermek származott, akik most is Boulogneban élnek. Ezek volnának az orlénsi szüz dédunokáicserei és dédunokahugai.

— **Halálözse.** Hofitscher B. Lipót hült teteit ma kisértek rendkívül nagy részvét mellett örök nyugalomra. A végteszösszege, a József-ter 11. sz. házhozba eljötték társadalmi életünk előkelőségei és a kereskedelmi világ színe-java. Ott voltak: Chorin Ferenc és Hotvany-Deutsch Sándor főrendházi tagok, Sándor Pal országgyűlési képviselő, Szalay Péter és Ballai miniszteri tanácsosok; a pesti ízr. hitközséget Kohnér Zsigmond elnök, Weinmann Fülöp alelnök udvari tanácsosok, Breitner L. Zsigmond, Baumgarten Lajos képviseltek; a budapesti áru- és értéktörzse tanácsának tagjai Kornold Zsigmond elnök főrendházi tag, Geiger Zsigmond és Neumann Miksa alelnökök vezetése alatt; a Pesti Kereskedelmi bank igazgatósága nevében Lancy Leó nyújtotta át a részvétlét; ott voltak még: az első magyar szövetség, a szolnoki posztóvárosi küldöttsége báró Herzog Péter vezetése alatt; Csetény közseg küldöttséget Balla András ref. lelkész és Frey Lajos gyárigazgató vezette, Szirmay Oszkár, Lepinger Vilmos, Weisz Manfréd, Löwér Imre, Fürst Berthold stb. A templomi énekkar bus éneke közt hozták le a koporsót az udvarra. A gyászszertartás után dr. Kohn Sámuel rabbi méltatta az elhunyt érdemeit. Csetény közseg nevében Balla András ref. lelkész beszúttatta el az elhunytat, ki mikor segíteni kellett, felekezeti különbség nélkül, hivalkodást mellőzve, segített mindenki. "Azután megindult az impozáns gyászmenet a kerepesi-utj temető felé, ahol a boldogultat örök nyugalomra helyezték. — Gyászoló özvegye és gyermekei Halmos János polgármesternek és Kohnér Zsigmond udvari tanácsosnak, mint a pesti ízr. hitközség elnökének 1000—1000 koronát adtak át a fővárosi szegények számára.

Birnbaum Jakab fővárosi nagykereskedő 81 éves korában meghalt. Az elhunyt a magyar kenderkereskedés terén uttórvéteknységet fejtett ki. 1847-ben alapította export-üzletét és már az 1851-diki londoni világiállításon magyar kender mutatótt be, később kendergyárat alapított Apatinban. Érdemeit később a koronás arany érdemkereszttel, majd a Ferencz József-rend lovagkeresztjével jutalmazta a király.

Nagykanizsán elhunyt Danneberg Jakab nagánzó 82 éves korában. Halálát tekintélyes rokonság gyászolja.

Fekér Károly színházigazgató neje, született Medgyaszay Ilona a budapesti klinikán ma reggel megnelt negyvenöt éves korában. Temetése szerdán, 21-én délután fél három órakor lesz a klinika Mária-utcai halottas házából. Az elhunyt művészeti temetésén a fővárosi színészek nagy számmal vesznek részt.

Szmecsnányi Szmecsnányi Antal konvédhuszárszázados december 18-án Budapesten meghalt. Temetése kedden délután három órakor lesz.

Kesselőkeői Majthényi Alajosné nyolcvanhat éves korában Budapesten meghalt. Temetése december 20-án fél háromkor lesz.

Tóvisi Racz Györgyné született Tóth Jolán december 17-én Kulán meghalt.

— **Uj gyorstüzélő ágyu.** Párisból jelentik, hogy Berleaux hadügyminiszter tegnap Havreban jelen volt egy új 240 milliméteres gyorstüzélő ágyu löpőhajójánál. Az új gyorstüzélő ágyu Tourner tüzérszázados találmánya és különb bármely fajta ágyunál. A célt a havrei külső kikötőben, 5000 méter távolságra, öt csomó gyorsasággal vontató hajók mozgatták és közeledő hajóhadat jelzett. Az új gyorstüzélő ágyu automaticus töltik és háromszor lö percnként. A lapok tudósításai szerint nyugodtan elmondhatni, hogy nincs ellenséges hajóhad, mely

valaha szembeállni merne az új gyorstüzélő ágyu tüzeinek tűzével. Berleaux hadügyminiszter maga is a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a löpőpróba eredményéről és gratulált a főtábornoknak.

— **Házasság.** Dr. Lukács Ödön fővárosi tanár eljegyezte Engel Jozsa urhélygot, Engel Adolf déli vasúti felügyelő leányát Budapesten.

— **A postarabias tanuja.** Nákófajvíváról jelentik, hogy a Nagyikinda és Kiszés között történt postarabias tetteseit a csendőrség napok óta nyomozza. A Nákófalván, Nagyikindán és Nagyikömlőson tartott házkutatás eredménytelen maradt. Kihallgatták Dogarin Vincét, a megsebesített postakocsist, aki azt vallotta, hogy három ismeretlen ember támadta meg az országútot. Az egyik hátulról fejbe ütötte, erre ő a lovak közé esett s a kocsi keresztülment rajta. A kocsi ruhájában kétséges, mert sem a bundáján, sem a valójában nincsenek vérvonások s így az a gyanu merül fel, hogy a kocsi bántarsa a postarabioloknak s megsebesítése csak a vizsgálat félrevezetése céljából történt. Dogarin beszéltetők a nagyikindai rabkórházba. Az elrabolt postaküldemények értékét 8000 koronára becsülték.

— **Rablótámadás a Baross-téren.** Ma déjszaka három sütnice megtámadta a Baross-téren Bayer Ferenc vendéglőt. A támadók letépérték a földre és agyba-főbe verték Bayert, aztán elrabolták tőle 90 korona készpénzt, egy 500 koronáról szóló takarékpénztári könyvet és az aranyóráját láncostul. A rendőrség nyomozta a rablót.

— **Meglábadott rendőr.** Nagy I. Lajos rendőr ma éjjel a Nagyfuvaros-utcában rendre intette Braszynszky István közegegedet, Békó Ferenc és Földes Mihály cipőszegődeket, mert nagy lármát csaptak. Braszynszky ekkor kiadta a jelszót: — Üssétek a rendőroket!

Babó erre nekirentott a rendőroket és fojogalni kezdte. A rendőr ekkor övédelméből kardot rántott és csuklóján megsebesítette Babót. A sebesült merénylőt a mentők a Rókusba vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Ingyen szén.** Az Emberszerelők társaság legutóbb tartott tüzében elhatározta, hogy az ingyen szén kiosztását a karácsonyi ünnepek előtt kezdi meg. A társaság az V. ker. előjáróság, valamint tagjai útján 1100 szék szént loz a főváros szegényei között kiosztani. Pajor Sándor titkár jelentette ezután, hogy a társaság tagjai az ingyen szénről szóló utárványokat, amiket a szegények között kiosztathatnak, Weisz pénztárosnál (Nagykoronutca 3.) vehetik át. A további adományok: Klein Berthold elnök címére (V., Arany János-utca 29. sz.) küldendők.

— **Karácsonya-ünnepély.** A Szegényház-ter 1. sz. alatt levő protestáns országos árvaház december 24-én karácsonya-ünnepélyt tart.

— **Imre-bál.** A budapesti katolikus egyetemi hallgatók Szt. Imre-köré februárban Imre-bált rendez. A bálrendezés elnöke ifj. Majláth György gróf, alelnökei Ecsü József, Losonczy György és vámosgyörki Korökgárdi Árpád.

— **A rendőrség hírei.** Ellopott evőeszközök. Kovács Emil Matyas vendéglőjéből kétszázötvennyolc darab ezüst evőeszköz lopak el. A rendőrség keresi a tolvajt. — **Teltentől rabló.** Tabakovics Andor postatiszt a feleségével a minap a Koronahereg-utcában a kirakatokat nézegette, amikor egy subanc kirántotta a felesége kezéből a készitaskáját és futásnak eredt. Tabakovics azonban elfogta a rablót és átadta a rendőrségnek. A rabló Schmidt Károly tizennyolc éves facér irodaszolga. — **Hirtelen halál.** Egy ismeretlen munkás ember ma reggel érkezett meg Amerikából a keleti pályaudvaron. Amint a vasúti kocsiból kilépett, egyszerre megtáncorodott és holtan roskadt össze. Valószínűleg szívizékhűtés ölte meg. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — **Késlesek.** Az elmúlt éjszaka ugyan-ésk bővelkedett bieszkázásban. A mentők aig gyöztek a sok sebesültet kórházba szállítani. A Vise-grádi-utca 12. szám alatt Szomor János 23 éves kocsis és egy ismeretlen 17 éves napszamos össze-verekedtek. Mindkettő megsebesült. — **Kiss János napszamos Szogyka Gottlieb** hentes a Tompa-utcában verekedés közben összeszurkálták egymást. — **Az Orszá-ter 2. száma alatt Bonedek Ferenc 42 éves zöldősgárust verekedés közben fejbe verték.** — **A Szabolcs-utca 13. számu kocsmában** többen megtámadták Szalay János napszamos és a bal arcát a szemétől a nyakig késsel végigvagták. — **Baleset.** Ó-Budán a Lajos-utcában egy részeg napszamos fejfel nekiment egy ablaktáblának. A betört ablak-üveg véreire sebezte a fejét.

(x) **A Zoltán-féle csukamájolaj tápereje** nagy. Könnyen emészthető, kellemetlen szaga, íze nincs. Üvege 2-kor., a Zoltán gyógyszerertáru, Budapest, V., Szabadság-ter.

(c) **Beb haszajtó a legkellemesebb** (10 fillér)

Syvetonné vallomásai.

Páris, december 19.

Syvetonné asszonyt szombaton délután hallgatta ki Boncard vizsgálóbíró és a vallatás késő estig tartott. Még néhány órával előbb az özvegy azon fáradozott, hogy megmentsen férje becsületét és felélessze a véletlen szerencsétlenségről költött mesét. A vizsgálóbíró előtt nem folytathatta tovább ellentmondó nyilatkozatait anélkül, hogy magára ne vonja a hatóságok gyanúját és Syvetonné visszatért az igazsághoz, amennyiben beismerte, hogy Syveton önkézzel végezte ki életét.

Syvetonné a *Matin* szerint óriási pressziót fejtettek ki barátai, hogy cáfolja meg a Syveton ellen felhozott vádakait és férjének a halálát véletlen szerencsétlenségnek tulajdonítsa. Még a fenyegetéstől sem irtóztak. Erre Syvetonné kiadta a lapokban ismert nyilatkozatait. Szombaton a vizsgálóbíró irodájában megszabadult rokonainak és férje politikai barátainak befolyásától, ezáltal megmondhatta a borzasztó valóságot. Mindenekelőtt megvallotta a szegény asszony, hogy mily eszközökkel hatoltak rá, hogy leplezze az igazságot. Ecsetelte a Syveton halála napján, december 8-ikán történt borzasztó jelenetet. Aznap Syvetonnal heves összeszólalkozása volt és felkiáltott:

— Nem akarok veled többé együtt élni! El kell tűnnöd! Mert se nekem, se leányomnak nem szabad többé teged látnunk!

Az öngyilkosság el lett határozva. Syveton lefeküdt a padlón, kinyújtózott, száját a kályha nyitott gázcsövétébe illesztette és teli tüdővel szívta magába a gázt. Hogy a gáz gyorsabban hatoljon belébe, Syveton *valósággyal megnyalta* a csövet. Amidőn Syvetonné belépett, férjét ilyen helyzetben találta. Odarohant hozzá, de a halál akkor már végzett férjével. Ekkor emberfeletti bátorsággal és erővel fölemelte férjét, Syveton arca a csőtől egészen kormos volt. A házmesterné segítségével lemosta férje arcáról a kormot és vízzel megtisztította a me-revedő holttestet.

— Ki dugta el a kályhacsövet az *Intrantsigeant* számával? — kérdezte a vizsgálóbíró.

— Én dugtam bele, — felelt Syvetonné — hogy azt higgyék, szerencsétlenség történt.

Syvetonné vallomásait a szakértők és a tanúk megerősítik. A szakértők azt mondják, hogy Syveton vérében oly nagymennyiségű szénoxid volt, hogy az öngyilkos feltétlenül szájában tartotta a gázcsövet.

A házmesterné, aki megerősítette Syvetonné vallomását, még ezeket beszélte el

— Syvetonné vitt föl a lakásba. Mikor abba a szobába léptem, ahol Syveton feködt, észrevettem, hogy arca csak négy centiméternyire volt a gázcsőtől. *Bárton* nacionalista községtanácsos, Syveton barátja a holttest mellett térdelt és próbálta barátját életre kelteni. Syvetonné egy üveg kölni vizet és egy viizeskendőt hozott. Letérdelünk, *Bérton* ur lassan fölemelte a halott fejét. Én kendő végét belemertetem kölni vízbe és dörzsölgettem vele halántékát és az orra alatt. Azt hittem, hogy ilyen módon eszméletre térítem. Arcán a korom nyomait észleltem és mindjárt azt gondoltam, hogy a ha-ott a csövél érintkezett.

Syvetonné ma megint megcáfolja multheti vallomásait, de a *Matin* fentartja szenzációs értesüléseinek minden betűjét.

Barnay dr., Syveton nővérének férje kijelenti a Tempsban:

— Sógornóm vallomásai ellenére sem tudok változtatni azon a nézetemen, hogy sógornom halálát nem öngyilkosság, nem is véletlenség okozta. A

TASKY J. FIAI, POZSONY.

ALAPITTATOTT 1816-ban

ALAPITTATOTT 1816-ban.

Előrangú cég! Felülmúlhatatlan versenyképesség a

kelengyék

menyasszonyi

szállításra, úgy az árakat valamint a felhasználható anyag kitűnő minőségét és tartósságát tekintve.

KIVANATRA ARJEGYZÉK

vizsgálóbíró kényszerítette sógornőmet ily vallomásra, ama borzasztó dilemma elé állította őt, hogy vagy beisméri az öngyilkosságot, vagy öt fogják valómi orgyilkossal. Biztos vagyok benne, hogy sógornőmet úgy gyilkolták meg.

Rocheport kijelenti az Intransigeantban, hogy frott bizonyítékai vannak arra, hogy Syveton a francia kormány parancsára tették el láb alól. A kormány Syvetonné asszony útján is lépéseket tett Guyot de Villeneuve nacionalista képviselőnél, hogy ez szüntesse be a titkos cédulák közlését. Villeneuve visszautasította e kérést.

SZINHÁZ, ZENE

Filharmoniai hangverseny. Az egész művelt zenevilág Beethoven lángegyének hódol e héten. Beethoven halálának évfordulója alkalmából operánkban színre került a *Fidelio*, hamarhangversenyünk Beethoven műveiből állítja össze a műsort, filharmonikusaink pedig mai ötödik estélyükön a harmadik számú *Leonora nyitány* és az *ötödik szimfonia* eljátszásával rótták le kegyeletüket Beethoven emlékezetének. A Leonora nyitány tudvalevően Beethoven egyetlen operájához, a *Fidelio*-hoz íratott, amely operához három nyitány is készült. A legtökéletesebb, a legzenialisabb alkotás a három közül a *harmadik*, amely mint orkesztrális mű egy maga, az opera nélkül is, valóságos szimfonikus műrenek. Ez a zenék zenéje. Nem lehet ezt elégszer hallani. Wagner Richárd is azt írja a Leonora nyitányról, hogy ez már maga a leghatásosabb dráma. A hangverseny vendége ezúttal *Gay Mária* énekesnő volt. Kétszer is szerepelt a programon. Először zenekisérettel Gluck *Alceste*-jéből énekelt egy áriát és egy csapásra meghódította hallgatóságát. Azt hangja teljes erőben esengett. Előkelő izlés és fel fogás, amellyel az a komoly művészettel párosult nyugalom, amellyel dalait előadta, az előrangú énekművésznőt árulta el. Buononcini, Gicrdani, Fauré és férjének, Gagnak, dalait adta elő, de ezeket már *Kerner* István zongorakísérettel mellett. Ezután *Mihalovich* Ödönnek, a zenekadéma igazgatójának egy régebbi művét hallottuk. Természetesen programzene ez is, mint *Mihalovich* legtöbb műve.

Acime La Ronde du Sabbath, és *Hugo Viktor* költeményre van program granát feltüntetve a partitúra első lapjain. A boszorkányok táncra egy igen élénk ritmusú, rendkívül szilaj dallammal van imitálva és a fülnek jóleső zsongás az élesen süvítő fafuvók a hárfá beleszóllásával rendkívül szellemes keveréke a hangszíneknek. Különösebb zenialítás azonban nem nyilatkozik meg e Boszorkánytáncban és a filharmonikus komoly, magas színvonalu hangversenynek műsorába nem éppen volt szükséges *Mihalovich* ifjuokri művét fölvenni. Az ötödik szimfonia első ütemei azonban hamar kiragadták a közönséget e zenei frázisokból és ismét ünnepi hangulatban játszották el filharmonikusaink immár tízenegyszer az örökbecsű *C-moll* szimfoniát. A zenekar feladata magaslatán állott. (L.)

A Wallenstein-trilogia. A Nemzeti Színház művészemélyezete most *Schiller* Wallenstein-trilógiájának bemutatására készül. A hatalmas drámai alkotás előadása két estére terjed: az első *Wallenstein táborá* és *A két Piccolomini*, a másikon *Wallenstein halála* kerül színre a következő szerepcsztásban:

I. Wallenstein táborá. Trombitás: *Molnár*, Costabler: *Körömezev*, 1. celló: *Mészáros*, 2. celló: *Gabányi*. 1. lovasvadász: *Mindlgyfi*, 2. lovasvadász: *Pethes*, Butler-dragonos: *Dezso*, 1. puskás: *Horváth Zoltán*, 2. puskás: *Szöke*, 1. vértés: *Bakó*, 2. vértés: *Helényi*. Horvát: *Abonyi*, Ujone: *Rózsaszólyi*, Polgár: *Boross*, Paraszat: *Horváth Jenő*, Parszattú: *Náday B.*, Kapucinus: *Gabányi*, Tábori iskolamester: *Latabár*, Markotányosnő: *Nagy Ibolyka*, Pincóréány: *Paulay Erzs.* II. *A két Piccolomini.* Wallenstein: *Gyenes*, Octavia: *Gal Max*, Bergi: *Gróf Terzky*, Pálffy, Illa: *Szaecsvay*, Isolani: *Bakó*, Treffenbach: *Mészáros*, Maradus: *Abonyi*, Colalix: *Körömezev*, Götz: *Helényi*, Neumann: *Náday Béla*, Gassenberg: *Osáczár*, Butler: *Ivánffy*, Seni: *Mátrai*, Thekla: *P. Márkus* Emilia, Grófné: *Jászai Mari*, Hercegné: *Fai Szerena*, Kornétás: *Horváth Zoltán*, Pincemester: *Horváth Jenő*, III. *Wallenstein halála.* Wallenstein:

Gyenes, Oszavig: *Gróf*, Bakó: *Bergi*, Terzky: *Pálffy*, Illa: *Szaecsvay*, Isolani: *Makó*, Butler: *Ivánffy*, Neumann: *Náday B.*, Wrangel: *Horváth Zoltán*, Gordon: *Mihályi*, Geraldin: *Horváth Jenő*, Deverant: *Helényi*, Macdonald: *Abonyi*, Svéd kapitány: *Pethes*, Eger polgármestere: *Faluhó*, Hercegné: *Fai Sz. Grófné*, *Jászai Mari*, Thekla: *P. Márkus* Emilia, Neubrunn k. a.: *F. Dömény*, R. Komornak: *Latabár*, Vértés-tizedes: *Mészáros*, Apród: *Bátorfalvy*.

Vidor, Krecsányi, Feld. A népszínházi bizottság ma délelőtt tiltást tartott *Halmos* János polgármester előklése mellett. Megbeszéltek ma a médozatot arra nézve, hogy mivel a nyáron a Népszínházban a nagy átalakítások miatt előadásokat nem tarthatnak és a népszínházi személyzet a krisztinavárosi szinkörben fog játszani, miként lehetne helyet adni *Krecsányi* színtársulatának a városligeti szinkörben. A bizottság kijelentette mai ülésében, hogy ragaszkodik ahhoz, hogy a budai szinkörben a népszínházi személyzet tarison a nyáron előadásokat. Meghatalmazta egyszersmind a bizottság a polgármestert, hogy a városligeti szinkör mostani bérlljével folytasson tárgyalást az iránt, hogy a szinkört a nyáron át engedje át *Krecsányi* társaságának.

Sonnenthal Adolf jubilál. Az osztrák színművészet legnagyobb jelenkori képviselője *Sonnenthal* Adolf most ünnepli hetvenedik születésnapját, ami annál nagyobb figyelmet érdemel a mi részünkről, mert a jubiliás hazánkfa és tudvalevőleg Budapesten született 1834. december 21-én. *Sonnenthal* magas kora dacára is fiatalos egészségnek örvend s most új szerepre készül.

A színházi hírek. A Vígsházban holnap, kedden, a „Kis pajtás”. *Veber* vígjátékát adják, amely a szezon egyik legnagyobb sikere volt a címszerepét *Harmat Hedvig* játssza, aki holnapután, szerdán, a „Diákélet”-ben bucsuzik. A „Színészek” bemutatója nagy mértékben felhívja a figyelmet az újdonság szerzője iránt. *Vajda László* nemcsak érdekes eszmélményt gondolt ki, de oly megfigyelő és jellemző erővel rajzolta meg alakjait, amely érthetővé teszi, hogy egy eddig ismeretlen írónak darabját alig két hónappal a buyajtása után színrehozzák. Az újdonság bemutatóját, amely esztörtékre volt tervezve, e hó 25-ére, karácsony vasárnapjára tűzték ki.

A *Népszínházban* immár harmadszor került telt ház előtt színre a *Rátartás királykisasszony*. A közönség zajos tetszéssel kísért minden egyes ének és táncszámot s különösen pereket tapsolta a szebbnél szebb tárcokat, amelyeket *Hans Gyuláné* tanított be. — Holnap kedden és mánap szerdán 10 órától 5 óráig *babavász* lesz a Népszínház előcsarnokában a színházi nyugdíjtüntetést javára.

A *Magyar Színházban* holnap a „Huszárőr!” kerül színre, amelyben címszerepét *Anday* Blanka fogja énekelni. Az operát december 27-én éri el első jubileumát, a huszonegödik előadást.

Hartleben a Tarka Színpadon. A Tarka Színpad drámai személyzete *Hartleben* Erich Ottó, a híreses német színműrő *Angelo* című kétfelvonásos realiztikus színművének előadására készül.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Akadémia. A Magyar Tudományos Akadémia ez évben utolsó éves ülését ma délután tartotta bár *Eötvös* Loránt elnöklete alatt. *Téglás* Gábor mondotta el emlékbeszédét a néhány éve elhunyt *Torma Károly* felett, aki az Akadémiának renes tagja volt. *Torma Károly* ydáciai kutatásaiival aratta első babórait; új táborielyeket, utakat fedezett fel, talált feliratozat betűzött ki még 1857-ben. Majd az óbudai ásatásokat végezte s felfedezte az aginciumi amphitheatrumot, melyet a hírnév Aquineum felállítását követett. Közben kedvet kapott a római sínek tanulmányozására, melynek élete hátralevő részét áldozta. Öregre kár, hogy nagy tudását nem értékesítették jobban és őt nyugalomba vonulása után előbb Rómába, majd Anconába menni engedték, hol 1897-ben végezte be áldását, munkás életét. A nagy figyelemmel hallgatott emlékbeszéd után *Szilgyi* Kálmán föltitkár bajjelentette, hogy a zakadémia igazgatótanácsa *Berezovszky* Albert közoktatásügyi miniszert az igazgatótanács tagjává választotta meg *Osáczka* György elhunyt érek helyébe. A föltitkár azután kegyeletes szavakkal elpresentálta *Beöthy* Ákost, az Akadémia e kiváló tagját, ki alig egy éve tartotta meg székkfoglalóját, mire néhány kisebb ügyről tette meg jelentését.

János generális. Irta: *Goda Géza*. Rákóczi Ferene leghírbő generálisának élete futását, dícső harci tetteit írja meg *Goda Géza*, a *Budapesti Napló* kitünő munkatársa ebben a pazar kiállítású könyvben. János generálást, akivel, mint a séllyei kollégium portásával találkoztunk először *Goda* elbeszélésében, de már itt is rettenthetetlen hőnek, talpig katonának mutatkozik. A törökök egyik támadású játszva veri vissza a kollégiumi diákokkal. De mint-hogy a törökök beszúrt forralnak, János portást Komáromba küldik segítségért. János a segítségkérő levelet át is adja, de ő maga ott marad buszárnak. És ezzel megkezdődik *Vak Bottyán*nak esodálatos katonai pályája. Mert hát János a portás csak azért viselte eddig ezt a hivatalot, hogy tanulhasson. Attól e pillanattól kezdve, ahogy kard kerül oldalára, ezt használja tollnak és tonta helyett töröknek és németnek vérebé mártja. *Goda* elbeszélésében a maga egész nagyságában domborodik ki *Vak Bottyán* alakja. Nem csak a semmi veszedelmentől vissza nem riadó katonái, hanem a lágszívű jóságos férfú, akit a magyar nép a Jöttévi János névvel tisztelt meg. Bemutatja a esatátörön és be családí otthonában. Ott csupa éret, itt csupa derű, ott csupa engeszelhetlenség, itt csupa szeretet. De mindenütt igaz férfú. *Goda* könyve azok közé tartozik, melyek megérdemlik azt a díszet, melyet a kiadó kiállításukra fordított és Mühlbeckert igaz elismerés illeti meg, amiért a szép szöveget megfelelő, a kort és az embereket jellemző illusztrációkkal tudta még élvezetesebbé tenni. A nagy nyolcadalaku díszkötésű könyvek árát, az *Athenaeum* 5 koronában állapította meg.

Hírségi Könyvek. Elbeszélések, régénves történetek, történelmi elbeszélések, utelírások serdültebb fiúknak és leányoknak, az az „Hírség könyvek” programja. A most megjelent legújabb négy kötet a következő: *Ambrozovics-Mészáros* Ilona: *Meghallgatott ima*. *Garády* Viktor: *Ami a tenger mesél*. *Sas Ede*: *A fölkelő nap hősei*. — *Gal* Mózes Anna. Mindegyik kötet csimason bekvete 2 korona 50 fillér aranyozott, edző vászonkötésben 2 korona 50 fillér. *Singer* és *Wolfner* cég kiadása.

A Budapesti Napló telefonia.

Szerkesztőség	56—12
Igazgatóság	842
Kiadóhivatal	54—39
Fiókkiadóhivatal	845

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Dungyerszky a bíróság előtt.** A budapesti büntetőjárásbíróság tudvalevőleg tiltott szerencsésjátszó miatt kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte *Sza. czelláry* Györgyöt azért a híressé vált kártyajátszóért, amelyen *Dungyerszky* György háromszázezer koronát vesztett. *Dungyerszky* az ügy tárgyalása idején külföldön járt és nem jelent meg a bíróság előtt. Mikor hazajött, jelentkezett dr. *Baumann* bírónál, aki ma tartotta meg vele szemben a tárgyalást. A bíró *Dungyerszkyt* is kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

§§ **Uzorsás jobará.** Tavaszszal, az alagi vercsények idején *Staudner* Ádám pénzügynök több ízben kölcsönzött pénzt régi jó barátjának, *Holtseki* Józsefnek. A pénzről váltókat vet, amelyeket mindig nagyobb összegről állított ki és — mint mondta — *Holtsekné* nevét is rájuk íratta. Barátságukat emlegetve azzal biztatgatta *Holtseket*, hogy a váltókat amugy sem fogja peresíteni. Mikor azonban véget érték a versenyek, a barátságunk is vége lett. *Staudner* fölszólította *Holtseket*, hogy fizessen neki czerszáz koronát. *Holtsek* nem fizetett, mert csak ötszáz koronát kapott *Staudner* ekkor a váltók alapján czerszáz korona erejéig beperelte *Holtseket* és a feleségét. A váltópör során *Holtsekné* esküt tett arra, hogy férjét nem hatalmazta fel nevének aláírására. *Holtsek* uzorsa és hamis okirat használatának büntette miatt emelt panaszt *Staudner* ellen, akit ma vont felelősségre a büntetőtörvényesek dr. *Sárböly* bíró elnöklete alatt. Miután a tárgyaláson kiderült, hogy *Staudner* ravasz számításal csak azért kölcsönzött apróbb összegeket *Holtsekné* s az összegéről szóló váltókra azért íratta rá *Holtsekek* az asszony nevét, hogy ezeknek *Albertfalván* levő házat potom árón megszerzeze, a bíróság uzorsa s hamis okirat használatának büntetettéért összbüntetésül egy évi börtönrre ítélte *Staudner*et, akit dr. *Uzonyi* ügyész indítványára a bíróság nyomban le is tartóztatott. A vádlott felebbezett.

§§ Egy raktárkezelő ízelmei. Nagy visszaéléseket fedeztek fel ez év folyamán a fővárosi Apolló köolajfinomító gyár részvénytársaság telepén. A gyártelepen levő raktár kezelésével *Borsos* Károly gyári tisztviselő volt megbízva. Az ő feladata volt utalvány ellenében, illetve szállítójegyek alapján a raktárhelyiségekből az árukat kiadni s értük a pénzt beszélni. Borsosa egy *Gelbmann* Lipót Jakab nevű rovtomultu papirkereskedőnek *Goldstein* József névre kiállított utalványokat adott át. Gelbmann az utalványok alapján egy év alatt 194 hordó petrolumot hordott el az Apolló gyár raktárhelyiségeiből. A gyár kára több mint 12.000 korona volt. Mikor a büntös manipulációkat a gyár felfedezte, Borsosa raktárkezelő megszökött s így csak Gelbmann tartóztatták le s helyezték vád alá. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőbíróvárszék Szepessy bíró elnöklété alatt. Gelbmann mindent a megszökött raktárkezelőre igyekezett hárítani s csakis annyit ismert el, hogy a 194 hordó petrolumot legnagyobb részben melyen a beszerzési áron alul *Czeledény* egy *Werkner* nevű kereskedőnek adta el. Gelbmann ma is azt vitatta, hogy az állítólagos *Goldstein* József, akinek nevére kiállított utalványok alapján hordták el a petrolumot, létező személy. A bíróság azonban konstatálta, hogy az a *Goldstein* József, aki a vádlottnak a petrolumszállításra megbízást adott, a cseszorosabb kutatással sem volt feltalálható. A bíróság Gelbmann mint bűnéjét a bütleen kezelés büntetésében két évi és hat havi börtönrre ítélte. A megszökött raktárkezelőt pedig a bíróság továbbra is közzözi. Az ítélet ellen a védő felelbezett.

§§ Felmentett szocialista. Ifj. Báthory István ezületeség a nyáron felhívást intézett a munkásokhoz és szociáldemokratákhoz, amelyben erősen megfáradta a belügyminiszternek a gyűlékezési jog tárgyában a főispánokhoz intézett bizalmas rendelkezést. Az ügyvédség igazat látott a felhívásban és pörbe fogta Báthoryt, akit azonban a mai tárgyaláson dr. *Bródy* Ernő védőbeszédje után az esküdtek verdiktje alapján a bíróság felmentett a vád alól.

Nyíltér.

E rovatban közöltökert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Ellenért

legszolidabb egyenruházati intézet és polgári szabók

BLUM és TÁRSA

Kossuth Lajos-utca 14-16.

Robert áruház

En tisztelt megrendelői szives elnözését és türelmét kéri. A megrendések oly nagy számban érkeztek be, hogy teljesen lehetetlen azokat mind az nap, csak átlovasni is: még kevésbé elintézni. Azóban minden megrendelő még karácsony előtt meg fogja kapni az árukat.

TAVIRATOK

A cár nevenapján.

Bécs, december 19. A cár nevenapja alkalmából a Hofburgban ebéd volt, amelyen résztvett *Ferenc Ferdinánd* főherceg, *Budberg* báró orosz ügyvivő a nagykövetség tagjaival, *Goluchowski* gróf közös külügyminiszter, a közös miniszterek, *Beck* báró vézárkai főnök, és a legfőbb udvari méltóságok. Ebéd közben a király felköszöntött mondott a cárra.

A török reformok.

Konstantinápoly, december 19. A porlának ma jegyzékét nyújtották át, melyet az osztrák-magyar, orosz, francia és olasz nagykövet, valamint az angol diplomáciai ügyvivő irtak alá. Az aláírók kormányai megbízásából sürgetik a macédoniai csendőrség külföldi tisztjei számának szaporítását, rámutatva arra, hogy a számszaporítást szeptemberben a katonai atlasz gyűlésén De *Georgis* basa elnöklésével állapították meg. Rámutatnak még arra is, hogy azért is szükséges a létszámfelemlés, mert a bandák izeime az utolsó időben fokozottak. Végül a jegyzék a portától a 25 új tiszt szolgálata helyezését követeli, Németország e kollektív eljárásban nem vett részt, mert tudvalevőleg ez állam nem küld ki-tiszteket és a német katonai atlaszának nincs kerülete.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 19. Eladatott buza tiszavideki 10.70—11.15 K, bánsági 10.40—10.85 K, mosoni 10.40—10.65 K, Rozs tót felvideki 8.10—8.30 K, pestmegyei 8.15—8.30 K. Tengeri magyar 7.80—8.35 K, La Plata 7.95—8.10, zab magyar 7.30—7.80 K. változatott 8.15 K, csehországi 7.50—7.15 korona.

Kivonat a hivatalos lapból.

Budapest, december 19.

* Kinevezések. A földmivélségi miniszter a magyarországi kincstári erdők kezelő erdőtisztek létszámában a következő erdőtiszteket nevezte ki: erdőtanácsosokká a következő erdőmestereket: Párnai Attilát a lugosi erdőgazgatóság központi szolgálatához, Molcsányi Gábort pedig a nagybányai főerdőhivatal főnöki állomására; erdőmesterekké a következő főerdőszekeket: Papp Jánost a beszteczekbányai erdőgazgatóság, Sziklay Lajost az ungvári főerdőhivatal, Bereczki Gyulát a lugosi erdőgazgatóság, Bachó Jánost a lipótvári Molcsányi Ernőt a lipói főerdőhivatal, Onodi Ferenczet a gödöllői, Körös Lászlót a zsarnócai, Nagy Károlyt pedig a buslyaházai erdőhivatal kerületébe; főerdőszekeké a következő erdőszekeket: Bíró Lajost a lugosi erdőgazgatóság, Aschner Vilmost az orsovai, Illés Vidort az apatini erdőhivatal, Ambrus Lajost és id. Belházi Gyulát a beszteczekbányai erdőgazgatóság, Konkó Tamást a lipói főerdőhivatal, Furher Jánost a gödöllői erdőhivatal, Dohnányi Pált a lipótvári főerdőhivatal, Söngör Nándort az ungvári főerdőhivatal, Ondrus Gyulát az apatini erdőhivatal, Medveczy Ernőt a lipótvári főerdőhivatal, Bohuniczky Endrét pedig a sovári erdőhivatal kerületébe; erdőszekeké a következő erdőszekeket: Zachár Ádómat a máramrosszszegi erdőgazgatóság, Hamernyik Bélát a szászsebesi erdőhivatal, Lattyák Sándort a lipótvári főerdőhivatal, Danák Gézát az apatini, Kakas Odónt az orsovai erdőhivatal, Sándor Elekét a lugosi, Tarnay Dezsőt a beszteczekbányai, Katona Lászlót a kolozsvári, Soltesz Gyulát a máramrosszszegi erdőgazgatóság, Gasparecz Lajost az orsovai, Szecskai Dezsőt a sovári erdőhivatal kerületébe, Róth Gyulát a selmezbányai központi kísérleti állomáshoz, Clement Károlyt a földmivélségi minisztérium erdőosztályába, Ersek Árpádot pedig a szászsebesi erdőhivatal kerületébe; erdőjelöltekké a következő erdőgyakornokokat: Bözer Jenőt a zsarnócai erdőhivatal kerületébe, Günther Frigyesét a selmezbányai bányászati és erdőszeti iskolához, Terray Gyulát a sovári erdőhivatal kerületébe, Czillinger Jánost a lipótvári erdőri szakiskolához, Zúgn Nándort a lipótvári főerdőhivatal, Petricsek Adóft a buslyaházai-Hudák Ádárát pedig az apatini erdőhivatal kerületébe. — Az állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek kezelésénél alkalmazott erdőtisztek létszámában pedig a következő erdőtiszteket nevezte ki: erdőtanácsosokká a VII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába a következő erdőmestereket: Kiss Ferenczet az apatini erdőhivatalhoz, és Kendor Vilmost a barossagyarmati állami erdőhivatalhoz; erdőmesterekké a VIII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába a következő erdőszekeket: Ujlassy Mihályt a sátoraljaihegyi állami erdőhivatalhoz, Szigei Dezsőt a szombathelyi állami erdőhivatalhoz, Pál Miklóst az aradi állami erdőhivatalhoz és Főth Gyulát a beregszászi állami erdőhivatalhoz; főerdőszekeké a IX. fizetési osztály 3. fokozatába a következő erdőszekeket: Jós Elekét a sepi-szentgyörgyi állami erdőhivatalhoz, Pfundner Károlyt a segesvári állami erdőhivatalhoz, Bánk Györgyöt a máramszombati állami erdőhivatalhoz, Popovics Ottót a dévai állami erdőhivatalhoz, Ifj. Zankó Emilt a fozarasi állami erdőhivatalhoz és Zuskin Ferenczet a lipótszentmiklósi állami erdőhivatalhoz; erdőszekeké a X. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába a következő erdőszekelöket: Gyurcsó Józsefet a torjai állami erdőhivatalhoz, Hornung Gusztávot a csikseredői állami erdőhivatalhoz, Gulyás Jenőt a máramrosszszegi állami erdőhivatalhoz, Vaszlóvis Miklóst a beregszászi állami erdőhivatalhoz, Ivásko Sándort a máramrosszszegi állami erdőhivatalhoz, László Gyulát a dévai állami erdőhivatalhoz és Nagy Samu a nagyenyedi állami erdőhivatalhoz; erdőszekelökké a IX. fizetési osztály 3. fokozatába a következő erdőszekeket: Kendery Kálmánt a dévai állami erdőhivatalhoz és Nemetz Jánost egyelőre a máramvásárhelyi állami erdőhivatalhoz. — Ugyancsak a földmivélségi miniszter a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelő erdőtisztek létszámában Kuzma Gyula erdőmestert a vinkovcei főerdőhivatalhoz, Kolár János erdőmestert pedig a zágrábi erdőgazgatóság erdőtanácsosokká; Polacek Károly főerdőszeke az otocséai erdőhivatalhoz, erdőmesterré, Boór Károly erdőszekét az otocséai erdőhivatal kerületébe főerdőszeré, M-pléanu Amadeus erdőszekelöt a vinkovcei főerdőhivatal kerületébe erdőszeké, Mészies Gusztáv erdőgyakornokot a zágrábi erdőgazgatóság kerületébe erdőszekelökké nevezte ki; Visznics Miltán ideiglenes minőségi erdőgyakornokot pedig állásban vtelegetette. A földmivélségi miniszter a királyi erdőfelügyelőségek személyzeti létszámában Péch Dezső erdőmestert a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába a tőrözszentmártoni erdőfelügyelőséghez, Dorozsny Gábor alerdőfelügyelőt és Havas Ágoston okleveles erdőszekelöt a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába a földmivélségi minisztériumhoz I. osztályú alerdőfelügyelőkké nevezte ki. — Továbbá a magyarországi kincstári erdők kezelő erdőtisztek létszámában a következő erdőszekelöket: Krause Dezsőt a lipótvári főerdőhivatalhoz, Jávorszky

Zollán a vadászterdei erdőri szakiskolához, Győrse István a kolozsvári erdőgazgatósághoz, Szabó Kálmánt a nagybányai főerdőhivatalhoz, Illés Lászlót a beszteczekbányai Szecskó Józsefet pedig a lugosi erdőgazgatósághoz, Glock Géza vezéret erdőszekelöt főiskolai hallgatót pedig a magyarországi kincstári erdők kezelő erdőtisztek létszámába a lipótvári főerdőhivatal kerületébe, Solc Szeleczár vezéret erdőszekelöt főiskolai hallgatót pedig a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelő erdőtisztek létszámába a zágrábi erdőgazgatóság kerületébe ideiglenes minőségi erdőgyakornokokká nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Orbók Mór kolozsvári állami tanítóképző-intézet igazgatóját, jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett, a VII. fizetési osztály 3. fokozatával járó illetményű igazgatóvá, Mohar József győri állami tanítóképző-intézet rendes tanárt a csurgói állami tanítóképző-intézetbe, a VIII. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő illetményekkel, igazgatóvá, Rösler Béla temesvári állami tanítóképző-intézet rendes tanárt, a VIII. fizetési osztály 3. fokozatával járó illetményű rendes tanárrá, Karolyi Mihály igót állami tanítóképző-intézet rendes tanárt, a VIII. fizetési osztály 3. fokozatával járó illetményű rendes tanárrá, Köveskúti Jenő pépai állami tanítóképző-intézet rendes tanárt a VIII. fizetési osztály 3. fokozatával járó illetményű rendes tanárrá, Bellosics Bélánt bajai állami tanítóképző-intézet rendes tanárt a VIII. fizetési osztály 3. fokozatával járó illetményű rendes tanárrá, Glunck Ágoston modori állami tanítóképző-intézet rendes tanárt a VIII. fizetési osztály 3. fokozatával járó illetményű rendes tanárrá, Mariáné Günther Anna pozsonyi állami tanítóképző-intézet rendes tanárát a IX. fizetési osztály 2. fokozatával járó illetményű rendes tanárnak, Szarka Lajos zivóváraljai állami tanítóképző-intézet segédtanárát a IX. fizetési osztály 2. fokozatába rendes tanárrá, Grész Ernő eszékornyai állami tanítóképző-intézet segédtanárát a IX. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárrá, Kárpáti Ernő máramrosszszegi állami tanítóképző-intézet segédtanárát a IX. fizetési osztály 2. fokozatába rendes tanárrá, Valczek Gizella győri állami tanítóképző-intézet rendes tanárát a IX. fizetési osztály 2. fokozatával járó illetményű rendes tanárnak, Udvarhelyi Eleké cseresi állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Kárpáti Ernő máramrosszszegi állami tanítóképző-intézet segédtanárát a IX. fizetési osztály 2. fokozatába rendes tanárrá, Valczek Gizella győri állami tanítóképző-intézet rendes tanárát a IX. fizetési osztály 2. fokozatával járó illetményű rendes tanárnak, Udvarhelyi Eleké cseresi állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Mikler Szervéné eperjesi állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Kovács Dezsőt a bajai állami elemi tanítóképző-intézetbe, a X. fizetési osztály 3. fokozatába segédtanárrá, Kiss Iloná szabadkai állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Láng Mária szabadkai állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Héger Luiza budapesti állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Békey Józsa budapesti állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Lócsiné Baur Irén budapesti állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Urbányi Karolina pozsonyi állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Hercegh Kamilla pozsonyi állami tanítóképző-intézet segédtanárát a X. fizetési osztály 3. fokozatába rendes tanárnak, Fábrián Konstantia sepi-szentgyörgyi állami tanítóképző-intézet ideiglenesen megbízott tanárát a XI. fizetési osztály 3. fokozatába ideiglenes minőségben segédtanárnak, Kántor Irma pozsonyi állami tanítóképző-intézet ideiglenesen megbízott tanárát a XI. fizetési osztály 3. fokozatába ideiglenes minőségben segédtanárnak, Haus Iránt a Frébeléle budapesti állami tanítóképző-intézet ideiglenesen megbízott tanárát a XI. fizetési osztály 3. fokozatába ideiglenes minőségben segédtanárnak, Fischer József okleveles tanárt a tótrászlavizai állami elemi népiskolához rendes tanárnak, Barna Iloná okleveles tanárát a nagyenyedi állami elemi népiskolához rendes tanárnak, Fehérvári Margit okleveles tanárát a birtfalvi állami elemi népiskolához rendes tanárnak, Czillinger János m. kir. erdőgyakornok-tanárségét közalapítványi kir. erdőgyakornokká kinevezte. — A nagykirályi m. kir. pénzügyigazgatóság Szaplonczy Endre főhelyettesi lakost a fehérgyarmati kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká, Elés Béla máttészalkai lakost — a máttészalkai m. kir. adóhív. alhoz díjtalan gyakornokká; — a zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóság Anzov István zalaegerszegi m. kir. díjtalan adóhivatali gyakornokot ugyanazon adóhivatalhoz díjaz gyakornokká; — a segesvári m. kir. pénzügyigazgatóság segesvári kir. adóhivatalhoz Bernád Imre megyei lakost ideiglenes minőségben díjtalan gyakornokká nevezte ki. — A m. kir. igazságügyminiszter Sommer Nándor aradi kir. járásbírósi joggyakornokot az aradi, Nagy Iván segesvári kir. járásbírósi joggyakornokot a dévai, dr. Mikó Imre kolozsvári kir. törvénytörzék joggyakornokot a kolozsvári kir. törvénytörzék és dr. Telman Sándor budapesti lakos, ügyvédelővel a kisjenői kir. járásbírósi jog ügyvédeké, Németh Bertalan módszi kir. járásbírósi segédlelkönyvvizelőt a módszi kir. járásbírósi jog lelkönyvvizelőt, Zechmeister Dániel módszi kir. járásbírósi inokot a módszi kir. járásbírósi jog segédlelkönyvvizelőt, a debreczeni kir. itőlőlába elnöke Kökay Lajos vezéret joshallgatót, debreczeni lakost a debreczeni kir. itőlőlába kerületébe ideiglenes minőségben díjtalan gyakornokká nevezte ki. — A m. kir. igazságügyminiszter Vernes István dr. erzsébetvárosi kir. törvénytörzék ügyvivő a dévai kir. törvénytörzékhez, Gillyányi Arthur borosjenői kir. járásbírósi ügyvivő pedig az aradi kir. járásbírósihoz helyezte át.

KIADÓTALANODON!
A MAGYAR HIRLAPKIAO RESZVÉNYTÁRSASÁG

REGENY

Detektiv-kisasszony.

Irta: OLD SLEUTH.

(11)

Coulter Dick szólalt meg legelőbb, az ő szókott kedélyes modorával:

- Azt hiszem ön néhány papirt akar beváltani Mr. Cameron!
- Bizonyos feltételek mellett!
- És melyek azok?
- Először tudni akarom, hogyan akarja azokat elhelyezni?
- Azt hiszem, olyan embernek fogom átadni, aki mindenről tájékozva van.
- Hogy hívják azt a férfit?
- Youngnak!
- Melyik Young az? Akinek az irodája a New-Street-en van?
- Igen!

Mr. Cameron esodálkozott. Tudta, hogy Mr. Young igen jó hírű kereskedő, aki különben is nagyon elővigyázatos.

— Talán azt akarja állítani, hogy Mr. Young olyan papirokat is vásárol, melyeket nem jegyeznek a tőzsde napi árfolyamán?

- Nem vesz mást — de némelykor behunyja szeméit, mintha vak volna!
- Tudja ön, hogy én ki vagyok?
- Igen uram!
- És milyen néven fog megszólítani, ha az utcán találkozunk?

Coulter Dick huncorgatott szemével s aztán jelentős hangon így szólt:

- Nagyon komikus volna, ha nem ismerném Wilbur Henryt, akivel nem egy szép holdvilágos éjszakán vadászgattam együtt.
- Látta őt valaki társaságomban?
- Igen!
- Mikor?
- Tegnap este!
- Azok, akik bennünket együtt láttak, tudják, hogy mit kell tenniük?
- Erre számítanak! Én értek az illeszműz!
- Az ön barátja ott — ismer engem?
- Ha kell meg is esküszik erre, akár száz törvénykönyv előtt is.

— Mit gondol, meddig fog az tartani, míg Young a papirokat tovább adja?

- Ezt már önmek kell úgy rendeznie, hogy a kellő időben megadják.
- De hogyan?
- Egy detektív bizton meg azad, hogy ezt Youngnál kipróbálja.
- De akkor elárják.
- Mindenesetre.
- Akkor Young dühöngeni fog.
- Természetesen.
- És akkor, hogy őt megmentsük, mindannyian veszélyben forogunk!
- Nem uram! Ő elárultat engem. Akkor engem elfognak és csak aztán fogom én bizonyítani, hogy ki volt a papirokat.

Mr. Cameron jó ideig gondolkodott.

— A terv nem rossz. De mindenesetre az ön ügyessége sokat határoz.

— Nekem nem lesz semmi bajom. Az egész ügy a legsimábbban fog lefolyni.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Találkozás a 20-ik számú szobában.

Cameron ezután még egy-néhány szót váltott hidegverű kollégájával és aztán egész csomo érték papirt adott át neki.

Amint a hárommal tolvaj így állt ott a szobában, valóban nagyon érdekes látványt nyújtott.

Coulter Dick és Cameron úgy álltak, hogy aruk a 19. számú szoba felé volt fordult.

Ha a három tolvajnak csak halvány sejtelmek lettek volna arról, hogy mi történik közvetlen közelükben, úgy bizonyára nagyon megborzadtak volna. Akalmas pillanatban majd elmondják olva-óink

nak, hogy az eszes és kitünő detektiv-kisasszony mit végzett a másik szobában. Míután Cameron a papirokat átadta és még egy-néhány figyelmeztető szót mondott, mindhármán eltávoztak.

Egy pár pillanat múlva a 19-ik számú szoba titokzatos személyei is gittintek.

Másnap a francia szobaleány éppen olyan ügyesen és szótlanul szolgálta ki urnőjét, mintha mi sem történt volna.

A délutáni órákban Mr. Cameron eljött hőlgyéhez.

Cameron igen nyugodt, de ravasz ember volt. Mint valami okos macska, mindég lesbe állott, hátha valamit kikémélhetne.

Különbben nagyon feltékeny ember volt. Amint az előszobát át Mrs. Cameron szobájába akart menni, előb gondolkozva állott meg, és aztán az előszobából egy hátsó szobába vezető ajtóhoz lapult és a kulcslyukon át nézegetett.

Látta, hogy a kis francia szobaleány egy asztal mellett ül és ír.

Bár ez mit sem jelentő körülmény volt, a gonosz indulat mégis feltámadt benne.

Egy párszor ide-oda forgolódott, és végre nagy zavarral oldalról lépett. Mr. Cameronnak külön kulesa volt a lakás minden ajtajához és amidőn kulcsát zajtalanul a zárba nyomta és éppen olyan zajtalanul meg is fordította, mint valami tolvaj surrant be a szobába.

A szoba üres volt és Cameron ekkor nagyon furcsa dolgokat csinált.

A legnagyobb eszbenben lehuzta cipőit és lábujjhegyen áthaladt azon a kis folyosón, mely innen a eselőszobába vezetett.

Az utóbbinak ajtaja félig nyitva volt. Az ajtó nyílással szemben egy tűkör lógott a falon.

Amint a tűkörbe nézett, láhatta a francia szobaleány arát, ki háttal ült feléje, és látta a papirt is, amire ír.

Hideg borzalom futott át tagjain, amint valami gondolat cikákaott át agyán.

Zsebéből kihuzott egy kis tükröt és úgy tartotta, hogy abban látható lett az, amit a francia szobaleány a papírra írt.

Arca halálánsátt lett.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG

Osztrák-magyar Bank. Bécsből látiratozzák, hogy az Osztrák-magyar bank rendez évi közgyűlést február hó harmadikára Bécsbe hívta egybe. A közgyűlésnek 695 tagja van, akik közül 610 osztrák, 85 magyar.

A Tiszavölgyi Társulat vasárnap tartotta meg évi közgyűlését, melyen 40 tiszai társulat volt képviselve. **Dessoffy Aurél** gróf elnöklet a közgyűlésen, aki a megnyitó beszédében kiemelte, hogy a lefolyt esztendőben árvek nem voltak, sőt a csapadék hiánya okozott nagy gazdasági bajokat. Indítványára a közgyűlés táviratban üdvözölte Szapáry Gyula grófol, a társulat elnökét, kit betegsége akadályozott meg a közgyűlés vezetésében. Konstátaltván a közgyűlés szabályszerű összehívása és annak határozatképessége, Fekete Márton titkár terjesztette elő az évi jelentést, mely kesszámol a társulat múlt évi munkásságáról. Ennek kapcsán **Réthy Ferenc** köszönetet mond a központi bizottságnak a kifejtett tevékenységért s fölveti azt a kérdést, hogy míután a részes társulatok között némelyeket súlyos kamattelherrel összekötött adósságok nyomnak s arra nem lehet számítani, hogy ezeket a terheket az állam enyhítse, nem volna-e kívánatos, hogy gondoskodás történjék a társulatok terhes tartozásainak olcsóbb kölcsönökkel való konverziójáról. Kéri a központi bizottság foglalkozzék ezzel a kérdéssel. **Dessoffy Aurél** gróf elnök felvilágosításai után **dr. Wagner Géza** a kérdés fontosságának elismerésével arra irányozza a figyelmet, hogy a pénzügyminiszternél fekvő kölcsönbiztosítókknak egy része már betöltvén feladatát, nem lehetne-e a felszabaduló kölcsönbiztosítékokkal a terheket csökkenteni. Érinti továbbá azokat a társulati kölcsönöket, amelyek a felmondhatlanság miatt a

a lejárat előtt nem fizethetők vissza és így allandóan nagy terhet rónak a társulatokra. **Fekete Márton** titkár kifejti, hogy a Magyar Földhitelintézet bár megteremtette a kölcsönök legelőnyösebb típusát, ezzel a kérdéssel foglalkozni kell, de csakis a leggondosabb előkészítés után s jelzi, hogy a központi bizottság ennek a kérdésnek minden mozzanatát allandó figyelemmel kíséri. A közgyűlés a felvetett kérdést a központi bizottsághoz utalta. Az 1903. évi zároszámadás elintézése és az 1905. évi költségvetési előirányzat elfogadása után a felsőltszai érdekeltség képviselőiként a központi bizottságból a folyó év végével kilépő tagok helyébe rendez tagokul **Andrássy Gyula** gróf, **Dessoffy Aurél** gróf, **Domahidy Sándor**, **Maldát József** gróf, **Nedeczey János** és **Mecner Gyula**, pótagokul **Hunyady Béla**, **Károlyi Gyula** gróf és **Harkányi János** báró választattak meg. Ezzel kimerítvén a tárgysorozat, a közgyűlés az elnök éltetésével végződik.

Aru- és értéktőzsde.

— Deczember 19. —

A budapesti gabonátőzsde.

A kínálat és a kereslet ma készbuzában gyengén alakult és mindössze 8000 q. kelt el változatlan áron. — Rozs változatlan, csendes, tengeri tartott irányzat.

Eladatok:

Buza. Tiszavidéki: 250 q. 79 k. 10,55 K, Budára. 200 q. 81 k. 10,425 K, 109 q. 82 k. 10,35 K, 300 q. 80,7 k. 10,425 K, 100 q. 80,7 k. 10,375 K, 100 q. 80,5 k. 16,45 K, 100 q. 80,5 k. 10,425 K, 100 q. 80 k. 10,425 K, 200 q. 80 k. 10,35 K, 100 q. 80 k. 10,35 K, sárga Budára. 100 q. 80 k. 10,38 K, sárga, 200 q. 79,5 k. 10,425 K, 200 q. 80 k. 10,425 K, 140 q. 75 K, 10,35 K, felső, mind három hónapra.

Pestmegyevidéki: 300 q. 79 k. 10,85 K, 150 q. 79 k. 10,35 K, Budára. 500 q. 79 k. 10,325 K, Budára. 200 q. 79 k. 10,30 K, 409 q. 78,5 k. 10,275 K, Budára. 550 q. 77 k. 10,15 K, Budára, 200 q. 76,5 k. 10,10 K, 890 q. 76,5 k. 8. — K. — üzkés, mind három hónapra.

Teljes: 300 q. 76,5 k. 10. — K. három hónapra. Felsőmagyarországi: 100 q. 80 k. 10,35 K, Budára, három hónapra.

Bánáság: 1500 q. 78 k. 10,25 K, három hónapra. **Rozs:** 1000 q. 7,65 K, 1100 q. 7,65 K., 100 q. 7,57 K, készpénzfizetés mellett. **Zab:** 100 q. 7,25 K, 200 q. 7,15 K, 200 q. 7,125 K, 200 q. 7,10 K, 200 q. 7,10 K, készpénzfizetés mellett. **Luczerna:** 50 q. 60. — K. 70 q. 60. — K. 20 q. 46. — K. készpénzfizetés mellett. **Burgonya:** Nyírsági fehér: 100 q. 65. — K, készpénzfizetés mellett.

Az árak 50 Egrként korona értékben értendők.

A délelőtti határidőüzletben kedvtelen volt a hangulat.

Kötéltek: Buza áprilisra 10,22 — 10,19 — kor. zárl. 10,19 — 10,20 kor. Buza októberre 8,85 — 8,83 — kor. zárlatkor 8,83 — 8,84 Rozs áprilisra 7,96 — 7,94 — kor. zárlatkor 7,94 — 7,95 Tengeri májusra — 7,68 — 7,64 — kor. zárlatkor 7,64 — 7,65 Zab áprilisra 7,23 — 7,24 — kor. zárlatkor 7,23 — 7,24 koronán.

A délutáni határidőüzletben szilárdult az irányzat.

Kötéltek: Buza áprilisra 10,20 — 10,22 — kor. zárl. 10,22 — 10,23 kor. Buza októberre 8,84 — 8,85 — 8,83 — kor. zárl. 8,83 — 8,84 — kor. Rozs áprilisra 7,95 — kor. zárl. 7,95 — 7,96 Rozs októberre — kor. zárl. — Uj tengeri 1905 májusra — 7,65 — 7,66 — kor. zárl. 7,65 — 7,66 kor. Tengeri szeptemberre — kor. zárl. — kor. Zab áprilisra — 7,23 — kor. zárl. 7,23 — 7,24 kor. Zab októberre — kor. zárl. — kor.

A budapesti terménytőzsde.

Különbféle termények hivatalos jegyzései.

Részára			
Diszonszir budapesti	—	64.	64,50
Szalonna városi léngeszárított, 4 drbcs	52,50	63.	—
	3	55.	55,60
Határidőre boszniai 1904. évi usance min.	8,25	8,50	—
	100	12,25	12,50
	85	22.	22,50
Szilva szerbiai 1904. 100 darabos	8,25	8,50	—
	100	20,50	21.
	85	13,25	13,75
Szilva szlovéniai (1903.)	—	11,2.	11,75
Szilva szerbiai (1903.)	—	42.	51.
Luczerna magyar	—	54.	60.
Vörös aprószemű	—	64.	68.
Középszemű	—	68.	75.
Nagysemű	—	68.	75.

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén teljes üzletelenség uralkodott, amelynek hátterébe alább az árfolyamok lemorzsolódásak, Csek himnapurányi vasmű részvények iránt nyilvánult

Némi érdeklődés. Árfolyamuk helyi vételek következtében tartotta magát, Nemzetközi értékek kivül Jelzalogbank és Közüti vaspálya részvények hanyatlottak. A helyi értékek piacán Pesti magyar kereskedelmi bank részvények emelkedtek, ellenben Adria tengerhajózási részvények eladások következtében gyöngültek.

Váltók és devizák irányzata változatlan. 20 frankos arany 19.04-19.10 kor. 20 márkás arany 23.60-23.58 korona — Francia bankjegy 95.17.5 — 95.47.5 korona. Német birodalmi bankjegy 117.57.5 — 117.87.5 korona.

Az előtőzsdén esőndes volt az üzlet. Előfordult kötelek: Osztrák hitelrészvény 675.25 — kor. Magyar hitelrészvény — — — — — kor. Osztrák-magyar államvasut részv. — — — — — kor. Déli vasut 89.75 — — — — — Jelzalogbank részv. — — — — — Leszámlító bankrészvény — — — — — Rimanurányi vasut részv. 516.—516.50 Közüti vaspálya részv. — — — — — Városi villamos vasut részv. — — — — — Koronajáradék — — — — — Erzsébet szanatórium sorsjegye — — — — — Magyar villamososság r.-t. részv. — — — — — Salgótarjáni részv. — — — — — Kőszénbánya és téglagyár — Adria — — — — — Danubius Kereskedelmi Rt. — — — — — Magyar aszfalt — — — — — koronán.

A déli tőzsdén esőndesek az árfolyamok. Előfordult kötelek: augusztus végére: Magyar aranyjárdék — — — — — Magyar koronajárdék — — — — — Magyar hitelbank részvényét 805.25 — 803.50 Jelzalogbank részv. — — — — — Leszámlító bank részv. — — — — — Rimanurányi vasut részv. 516.—516.50 Közüti vaspálya részv. 569.50 — 68.50 Városi vill. vasut — — — — — Osztrák részvény 375.25 — 674.50 Osztrák-magyar államvasuti részvény 648.75 — 649.50 Déli vasut — — — — — koronán.

A helyi értékek piacán is esőnd uralkodott. Forgalmában voltak: Adria 455—450 Kereskedelmi bank részvény 2973—2975 Aszfalt-ípar részvény 187 koronán.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 korona, 8 napra 9—10 korona, decz. végére 21—23 korona.

Az utőtőzsdé irányzata változatlan. Zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 674.20.— Magyar hitelrészvény 803.— Osztrák-magyar államvasut részv. 649.25 Déli vasut részv. — — — — — Leszámlító bank részv. 462.50 Jelzalogbank részv. — — — — — Rimanurányi vasut részv. 516.— Közüti vaspálya részv. 563.50 Városi villamos vasut részv. 339.— Erzsébet szanatórium sorsjegyek — — — — — koronán.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with multiple columns and rows listing various financial items, prices, and exchange rates under categories like 'Allamadoóság', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Bistosisító-társaságok', 'Malmok', and 'Vasú- és gépgyár-részvényesek'.

Table titled 'Bányák és téglagyárak.' listing various mines and brickworks with their respective prices and exchange rates.

Table titled 'Közlekedési vállalatok részvényei.' listing transportation companies and their stock prices.

Table titled 'Sorsjegyek.' listing lottery tickets and their prices.

Table titled 'Pénznemek.' listing various banknotes and their exchange rates.

A bécsi gabontőzsdé.

Teljes üzletlenség mellett változatlanul esőndes az irányzat.

A bécsi értéktőzsdé.

Az Alpési bányatársaság kedvező kimutatása a részvények árfolyamát idézte elő. Különbön pedig csekély volt a forgalom és az árfolyamok alig változtak.

A spekuláció a magyar parlamenti eseményekre való tekintettel tartózkodó volt és az üzlet folyamán Alpési részvények is gyöngültek. Némi érdeklődés nyilvánult Déli-vasut, Cseh Montán és Hirtenbergi részvények iránt.

A déli tőzsdé zárlatát üzletlenség. A magánkamattól 37/10 százalék.

Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 674.50 — kor. Magyar hitelrészv. 804.50 — kor. Anglobank 291. — korona. Alpési bányarészvény 492.50 — 494. — kor. Osz. k-magyar államvasuti részv. 650.25 — 650.50 kor. Rimanurányi vasut részv. 515.50 — 516 kor. Májusi járadék 100.15 kor. Magyar aranyjárdék 118.55 kor. Magyar koronajárdék 98.10 kor. Osztrák koronajárdék 100.49 kor. Dohány részv. — — — — — Török sorsjegye 132 — — — — — Adria — — — — — Magy. általános közszémbánya — — — — — Északmagy. közszémb. — — — — — korona.

Napirend, 1904. december 20.

Napló: Kedő, december 20. Róm. kath.: Aman. és Teof. prot.: Teofil, görög-orosz: (decz. 7.) Ambrus, zsidó: Tebeth 12. Nap kel: 7 óra 30 p., nyugszik: 3 óra 53 p., hoid kel: 2 óra 41 p. d. u., nyugszik 4 óra 53 p. d. e. — A föltüntetésiügyi miniszter fogad 5 órakor. — Oszlósorsjáték húsdá délelőtt 9 órakor. — A Darányi-párt pártcsorája Budán, a Póseh-féle hávéházban. — A pinezér-egyesület felhúzó ünnepe 4 órakor. — A gyorsú egyesület felhúzó estélye a képviselőház hírlap-írói terében hat órakor. — Téli irtat a városi-gepi Múcsarnokban nyitva 9—1 óráig. Belépődj 1 korona. — Nemzeti Szalon teli kiállítása nyitva 9—8 óráig. Belépődj 50 fillér. — Karácsonyi kiállítás a Könyves Kálmán r. t. művészeti szalonjában (Nagy-mező-utca 37.) Nyitva egész nap. — Új művészei szalon a Keesskendi-utca 3. sz. alatt. Nyitva egész nap. — Karácsonyi kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9—7 óráig. Belépődj 40 fillér. — Jótékonykezű műkedvelői kiállítás a királyi Kizyó-teri bérházban, nyitva 10—8 óráig. Belépődj 50 fillér. — Múbaratok Körének karácsonyi kiállítása (Váci-utca 25.), nyitva 11—7 óráig. Belépődj 50

fillér. — Néh műkiállítás a Kizyó-teri Thék-féle teremben, nyitva 9—1 és 4—7 óráig. Delntán szur. Belépődj 40 fillér. — Csepke- és hímzőkiállítás a Nemzeti Múzeum kupolacsarnokában zárva. — V. ligetesi kiállítás a Technológiai Iparmúzeumban, nyitva 9—12 és 6—8 óráig. — Babaképzés a Népszínház előcsarnokában, nyitva 10—5 óráig. — Utóellenőrzés szemle a közös hadsereg utász- (hídász) zászlóaljaink és űlmezési raktárainak legényegységével, a Mária Terézia laktanyában, reggel 8 órakor. — Nemzeti Múzeum régiségára nyitva 9—2 óráig. — Földtani múzeum nyitva 9—1 óráig. Belépődj 1 korona. — Egyetemi könyvtár nyitva 9—12 és 3—8 óráig. — Akadémiai könyvtár nyitva 9—7 óráig. — Múzeumi könyvtár nyitva 9—4 óráig.

SURÁNYI SZALONCZUKORKA. legfinomabb minőségűben 1 kg. 4 kor., 2 kg. 7 kor., 4 kg. 12 kor. utánvétel mellett bízatra. Főúra fűsz tea sűtemény is kapható. Surányi csukorkagyár Nagy-Surány, Nyitra megye.

Gyógyítható a sérv? Ezen vonatkozó tanulmány éppen most hagyja el a sajtót. A könyveket, mely számos eredeti felvételt tartalmaz, bárki is ki című tudása, INGYEN ÉS BÉRTANÍTVE zárt borítékban küldi: POLLITZER MOR és FIA utóda cs. és kir. kiz. szabadalmazott orvosi közszeryár Budapest, V/9. Deák Ferenc-utca 10. szám. A címre ügyeljünk! Legrégibb cég e szakmában! Alapítvaott 1858-ban!

Dr. FABINYI specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű titkos betegséget (hugycsőfolyást, sebeket, syphilit és őnfertőzéstől támadt idegbajokat). Meglepo az eredmény FERFUYI GYENGESEGNEL (IMPOTENCIA) még őreggebb egyéneknél is. Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjazandó válasz; kívánatra gyógyszernek. Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig. Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám. Főtemelet: bejárat a lépcsőnél. — Külön váróterem.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs! 10 évi jótállással! A legjobb és legmegbízhatóbb járasú órák egyedül SCHÖNWALD IMRE órásmester és ókszerősnél PÉCS Király-(Fő)-utca. Image of a pocket watch.

Minden szöveges hirdetésnek... 4 fillér.

APRÓ HIRDETESEK

Kiadóhivatal: V., Nádor-utca 34.

Szerk. telef. 66-12. Igazg. telef. 842. Levélbeli tudakozására...

Főközp. Kerepesi-ut 34., Andrásy-ut 13., Kecskeméti-utca 8. Működik. Tudakozásánál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

AJÁNLATOKÉRTŐZ. melyeket valamely jelleg alatt...

Penz.

GYORS PENZKÖLCSÖNT. bármilyen költséget kifizető...

Levelezés.

KI AKAR 50 éves állásában levő tanítóhoz...

NAGYON JOKARBAN

105 Irton régen főnőstára nevem...

HÁZASSÁGKÖZVEVŐ

103 Keddén szerdán várom értesítéset...

Állást keresők

16 EVES házasszony, aki a kereskedelmi...

Betöltendő-állások

ALLASTKERESŐK nagyra értékeltem 14-éves...

KERESKEDÉLMET

Végzetl fiatalemberek iradai...

PÁLYAZAT

közgazdasági állásokra, iradai...

IRODISTÁK

kereseteket azonnali bérlésre...

Fratelli Deisinger

kivételesen nagy üzletei: Budapest, Andrásy-ut 9., Ferenciek-terei.

Gyenge férfiak és nőknek.

Dr. Wrun Peruin-pora. Gyenge férfiak és nőknek. A gyenge szervezetek új életet...

Butor.

BORSZÉKEKBEN és fotelekben állandó nagy rakat...

ALKALMI VÉTEL

keveset használt mindenféle bútort...

FODRÁSZ ÜZLET

teljesen jó vorralum, jutányosan...

CONZERT ZEMPERA

keveset használt, szép tokkal...

KAVÉBERÉSEK

Milánóvá, az angolai teljes...

OKTATÁS.

Minden intelligens és takarékos...

Külföntek.

ANGOL SZÓVET maradvék rendkívül olcsón...

ROESEN INGENY

szomszédokat edény nem kaphak...

KÖSCHER

kézzel készített 5 kílós...

1 KILO

HÍRES KASSAI SONKA 60...

BORLADÁS!

külföldi zamatos fehérbor 30...

SZULESZNÓ

híres, klinikai gyakorlattal...

VESZÉK

előfizetői cédrúllal, régi arany...

KINEK VAN TYUKSZEME?

kedvelő meg a Mmo Hermine...

SZEPLŐ ES MÁJFOLT

ellen világír Mmo Hermine...

KANARI MADARAK

legszépebbek, gyönyörű hangok...

NEVÉGYEK!

100 drb Hithogart névgyegy, egy...

SZÓLO

igen szép és tartós 5 kilogramos...

KARÁCSONYI

ajándéknak nagyon alkalmas...

ZÁLOGCÉDLUKÁT

Márniól, vidéki és butorokai...

GYÖCSKÉP-KEZELTÉK

szalmakalozók, használt és...

ZONGORA

külföldi gyártmányú rövid, fekete...

FÜLETÉGEK

kék filizsárok, szerződnek és...

MAGANTISZTVISELŐ

teljes címeikkel ellátott számos...

MUSTÁR

jóds magyár mustár 1 kílós...

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Felvités, Uster, Félkábát, Jaquet, Ferenc József kab., Madrá, Mellény, BÖTHBERGER JAKAB, Kristóf-tér 2. sz.

Figyelem! 3 frt 90 krért. 3 frt 90 krért. 3 frt 90 krért.

Ügyvédek. kik sorajezék részlet-felvezésével való eladással...

P. Halász István szobrász és tanszerkesztő. Bpest, Isabella-utca 33.

Részletfizetésre arany és ezüstmenek olcsón...

500 koronát 45 kros aruzástal: Franca baba...

Valódi harzi falusi sajt 100 drb. postacímjeggyel...

Fritz Ohlendorf Qudienburg a Harz.

Minden férfinak nélkülözhetetlen! Védekezés. A fertőző nemi betegségek...

Legolcsóbb bevásárló hely Budapest. REISZ JÓZSEF Király-utca 45. Fővárosi 25, 45 és 90 krajcáros áruházában.

90 kros aruzástal: Babakocsi vaskerekű, 90 kros...

45 kros aruzástal: Franca baba, 45 kros...

25 kros aruzástal: Baba divatos öltözetben...

30 kros aruzástal: Babakocsi 3 kerekű, 30 kros...